

ИНЖИЛ

МАРКУСЫҢ ХОШ ХАБАРЫ

1—НЖИ БАП

Чокундырыжы Яхяның гелши

¹ Бу Худайың Оглы Иса Месих хакдакы Хош Хабарың башлангыжыдыр. ² Пыгамберлерин* китабында шейле язылгы: «Ине, Мен Өз хабарчымы Сениң өңүнден иберйәрин. Ол Сениң ёлуны тайярлар». ³ «Чөлде гыгыряның сеси: Реб-биң ёлуны тайярлаң, Онуң ёдаларыны догрулаң диййәр». ⁴ Шейлеликте, Яхя пейда болды. Ол чөлде чокундырярды, гүнәлериң өтүлмеги үчин тоба эдип чокундырылмагы вагыз эдйәрди. ⁵ Бүтин Яхуда юрды, иерусалимдилериң бары онуң янына чозушярдылар. Олар гүнәлерини боюн алярды, Яхя хем олары Иордан дерясында чокундырярды. ⁶ Яхяның дүе йүнүнден гейими, билинде гайышдан гушагы барды ве чекиртге билен ябаны бал иерди. ⁷ Ол вагыз эдип: «Менден соң менден хас гүйчли Бири гелер. Мен эгилип, Онуң чарыгының багыны чөзмәге-де мынасып дәлдирын. ⁸ Мен сизи сув билен чокундырдым, эмма Ол сизи Мукаддес Рух билен чокундырар» диййәрди.

Иса вагыз этмәге башлаяр

⁹ Шол гүнлерде Иса Желиләниң Насыра шәхеринден гелди, Яхя Оны Иордан дерясында чокундырды. ¹⁰ Иса

* 1:2 Пыгамберлерин — иң гадымы голязмаларда: «Ишая пыгамберин».

суддан чыкып гелийөркө, Гөгүң ярылып ачыланыны, Рухун кепдери кимин Өз үстүнө инип гелийөненин гөрди. ¹¹ Гөкден: «Сен Мениң сөйгүли Оглумсың, Мен Сенден көп разы-дырын» диен оواز гелди. ¹² Рух Исаны деррев чөле ёллады. ¹³ Ол кырк гүңлөп чөлде болды; шейтан Оны сынады. Иса вагшы хайванларың арасында болды, перишделер Оңа хызмат этдилер.

¹⁴ Яхя тутуланган соң, Иса Худайың Патышалыгы барадакы хош хабары* вагыз эдип, Желилэ гелди. ¹⁵ Ол: «Вагт долды, Худайың Патышалыгы голайлады. Тоба эдин, Хош Хабара ынаның!» диййәрди. ¹⁶ Иса Желиле көлүниң кенарындан гечип барярка, Симун билен онун доганы Андреясың көле торларыны зыңып дуранларыны гөрди. Булар балыкчыдылар. ¹⁷ Иса олар: «Мениң ызыма дүшүң, Мен сизи ынсан тутян балыкчылар эдейин» дийди. ¹⁸ Олар-да деррев торларыны ташлап, Онун ызына дүшдүлөр. ¹⁹ Бираз йөрөнлеринден соң, Иса Зебедейиң огуллары Якуп билен онун доганы Яхяны гөрди. Олар гайыгың ичинде торларыны бежерип отырдылар. ²⁰ Иса деррев олары чагырды. Олар-да какалары Зебедейи өз гүңлүкчилери билен гайыкда галдырып, Исаның ызына дүшдүлөр.

Иса арвахлары ковяр, сыркавлары сагалдяр

²¹ Капернаума гелдилер. Сабат гүни Иса синагога барып, сапак бермәге дурды. ²² Онун таглыматына хайран галдылар. Чүнки Иса олар канунчылар кимин дәл-де, эрк-ыгтыярлы бири ялы болуп сапак берйәрди. ²³ Шол вагт оларың синагогасында арваха саташан бир адам барды. Ол: ²⁴ «Бизиң билен Сениң нөме ишиң бар, эй, Насыралы Иса? Бизи хеләк этмәге гелдинми? Мен Сениң кимдигиңи билйәрин, Сен Худайың Мукаддесисың» дийип гыгырды. ²⁵ Иса

* 1:14 *Худайың Патышалыгы барадакы хош хабары* — иң гадымы голязмаларда: «Худайың хош хабары».

арвах кәйәп: «Сем бол-да, ондан чык!» дийди. ²⁶Арвах хем ол адамы сандыратды-да, багырып, ондан чыкды. ²⁷Хеммелер геңиргенишип, бири-бирлерине: «Бу нәме болдугы? Бу тәзе таглымат нәме? Ол ал-арвахлара-да ыгтыяр билен буйрук берйәр, олар-да айданына гулак асырлар!» дийишдилер. ²⁸Шейлеликте, Иса хакдакы гүррүңлер тиз Желиләниң бүтин этрабына яйрады. ²⁹Синагогадан чыкан батларына, Якуп ве Яхя билен билеликте Симун ве Андреясың өйүне гитдилер. ³⁰Симуның гайыненеси гыззырма тутуп ятырды. Муны деррев Иса айтдылар. ³¹Ол-да сыркавың янына барды, оны элинден тутуп галдырды. Аялың гыззырмасы айрылып, олар хызмат этмәге дурды.

³²Гүн яшып, агшам дүшенде, әхли сыркавлары, арвах-жын уран адамлары Онуң янына гетирдилер. ³³Бүтин шәхер халкы гапының агзына йыгнанышыпды. ³⁴Иса дүрли сыркавчылыклара ёлуган энчеме адамы сагалтды, энчеме жыны ковуп чыкарды. Ол жынлары геплетмейәрди, чүнки олар Онуң кимдигини билийәрдилер. ³⁵Эртир ирден, шапак энтэк гызарманка, Иса туруп, дашарык чыкды, бир чола ере барып, дога этмәге дурды. ³⁶Симун билен янындакылар Оны гөзлемәге гитдилер. ³⁷Оны тапанларында: «Хер кес Сени гөзләп йөр» дийдилер. ³⁸Иса олар: «Башга ере, голайдакы шәхерлере гиделиң, Мен ол ерлерде-де вагыз этжек, чүнки шонуң үчин гелдим» дийди. ³⁹Шейлеликте, синагогаларында вагыз эдип, жынлары ковуп, бүтин Желиләни гезди.

Иса хейвере кеселлини сагалдяр

⁴⁰Исаның янына хейвере кеселли бир адам гелди, дыза чөкүп: «Эгер ислесең, мени тәмиз эдип билерсиң» дийип, Оңа ялбарды. ⁴¹Исаның йүреги авады, элини узатды-да: «Ислейәрин, тәмиз бол!» дийип, оңа элини дегирди. ⁴²Хейвере кесели ондан деррев айрылып, ол адам тәмиз болды. ⁴³Иса оңа берк табшырык берип, оны деррев уградып:

⁴⁴ «Серет, хич киме айтма, йөне бар, өзүңи рухана гөркез-де, хеммелере гүвәлик болар ялы, тәмизлигиң үчин Мусаның табшыран гурбанларыны багыш эт» дийди. ⁴⁵ Эмма ол адам чыкды, көп гүррүң берип, болан затлары яйратмага башлады. Шонун үчин, Иса, артыкмач, хич бир шәхере ач-ачан гирип билмән, дашарда, чола ерлерде болярды. Халк хем хер тарапдан Онуң янына чозярды.

2—НЖИ БАП

Бир ысмазың сагалдылышы

¹ Бир нәче гүн соң ене Капернаума геленде, Исаның өйдедиги эшидилди. ² Үйшүшен адамлар шейле бир көпди велин, гапының агзында-да ер ёкды. Иса олара Худайың сөзүни айдып дурды. ³ Шонда Онуң янына дөрт адам тарапындан гөтерилип гетирилен бир ысмазы алып гелдилер. ⁴ Мөреке зерарлы Исаның янына якынлашып билмән, Онуң дуран жайының үчегини ачып, ысмазы дүшеги билен дешикден ашак дүшүрдилер. ⁵ Иса оларың иманыны гөрүп, ысмаза: «Оглум, сениң гүнәлериң өтүлди» дийди. ⁶ Ол ерде отуран канунчыларың кәбири болса: ⁷ «Бу Адам нәме үчин бейле геплейәр? Ол Худая дил етирийәр! Гүнәлери ялңыз Худайдан башга ким өтүп билжек?» дийип, ичлерини геплетдилер. ⁸ Иса деррев бейле ойланындыкларыны рухунда сызып, олара шейле дийди: «Нәме ичинизи бейле гепледйәрсиңиз? ⁹ Ысмаза хайсыны айтмак аңсат: „Гүнәлериң өтүлди“ диймекми я-да „Тур, дүшегини ал-да йөрә“ диймек? ¹⁰ Эмма сиз Ынсан Оглуның ер йүзүнде гүнәлери өтмәге ыгтыярының барлыгыны билер ялы...» дийди-де, ысмаз болан адама: ¹¹ «Саңа диййәрин: тур, дүшегини ал-да, өйүңе гит» дийди. ¹² Ол хем ёкарык турды-да, деррев дүшегини алып, хеммелериң гөзүниң алнында чыкып гитди. Бары хайран галышып, Худайы шөхратландырып: «Биз бейле зады асла гөрмәндик» дийишдилер.

Левиниң шәгиртлере гошулышы

¹³ Иса чыкып, ене көлүң якасына гитди. Бүтин халайык Онуң янына гелди, Ол хем олара сапак берди. ¹⁴ Ол гечип барярка, гүмрүкханада отуран Алфайың оглы Левини гөрүп оңа: «Мениң ызыма дүш!» дийди. Ол хем туруп, Онуң ызына дүшди. ¹⁵ Ол Левиниң өйүнде сачак башында отырка, Иса ве Онуң шәгиртлери билен бирликде бирентек салгытчылар ве гүнәкәрлер-де отырдылар. Чүнки Онуң ызына дүшүп гиденлериң саны көпди. ¹⁶ Фарисейлер ве канунчылар Исаның гүнәкәрдир салгытчылар билен биле нахар ийип отураныны гөрөнлеринде, шәгиртлеринден: «Ол нәме үчин салгытчылар ве гүнәкәрлер билен биле ийип-ичйәр?» дийип сорадылар. ¹⁷ Иса муны эшиденинде олара: «Тебип саглара дәл-де, сыркавлара гереқдир. Мен догры адамлары дәл, гүнәкәрлери тоба чагырмага гелдим» дийди.

Ораза барада сораг

¹⁸ Яхяның шәгиртлериниң ве фарисейлериң агызлары оразака, кәбир адамлар гелип, Оңа: «Нәме үчин Яхяның шәгиртлери, фарисейлериң шәгиртлери ораза тутярлар-да, Сениң шәгиртлериң ораза тутмаярлар?» дийдилер. ¹⁹ Иса олара шу гайтаргыны берди: «Гиев янларында барка, тойдакылар ораза тутуп билерми? Гиев янларындака, ораза тутуп билмезлер. ²⁰ Эмма гиевиң олардан алынжак гүнлери гелер, шонда, шол гүн олар ораза тутарлар. ²¹ Хич ким көне эшиге тәзе матадан яма салмаз. Ёгса, тәзе яма көне эшикден гопуп, йыртык хас хем эрбет болар. ²² Хич ким-де тәзе шерабы көне мешиклере гуймаз. Ёгса, шерап мешиклери ярып дөкүлер, мешиклер-де заяланар. Тәзе шерап тәзе мешиклере гуляндыр».

Сабат гүни барада сораг

²³ Бир Сабат гүни Иса бугдайлыгың арасындан гечип барялды. Онуң шәгиртлери ёлда баряркалар, бугдай

башларыны ёлмага башладылар. ²⁴ Фарисейлер Иса: «Серет, нәме үчин Сабат гүни этмесиз зады эдйәрлер?» дийдилер. ²⁵ Иса оlara шейле гайтаргы берди: «Сиз өзи ве янындакылар ач хем мэтәч галанларында, Давудың нәме эденини асла окамадыңызмы? ²⁶ Ол баш руханы Абиатарың заманында Худайың өйүне барды, Худая хөдүрленен, руханылардан башга хич кимиң иймели дәл чөреклерини алып ийди, янындакылар хем берди». ²⁷ Ене оlara: «Адам Сабат гүни үчин дәл, эйсем, Сабат гүни адам үчин дөрөдилди. ²⁸ Шонуң үчин, Ынсан Оглы Сабат гүнүниң-де Реббидир» дийди.

3—НҖИ БАП

Эли гурап, инчелен адам

¹ Иса ене синагога барды. Ол ерде эли гурап инчелен бир адам барды. ² Кәбирлери Исаны айыплажак болуп, «Сабат гүни шыпа эдермикә?» дийип аңтаярдылар. ³ Иса эли гурап инчелен адама: «Орта чык!» дийди. ⁴ Онсоң олардан сорады: «Сабат гүни хайсысы догры, ягшылык этмекми я яманлык этмек? Жан халас этмекми я өлдүрмек?» Олардан сес чыкмады. ⁵ Иса төверегиндәкилере гахар билен бакып, оларың донйүрекдигине гынанып, яңкы адама: «Элиңи узат!» дийди. Ол хем элини узатды, эли сагалды.

⁶ Фарисейлер дашарык чыкып, Оны нәхили хеләк этмек барада Хиродесиң тарапдарлары билен маслахат гечирдилер.

Иса Желиле көлүниң якасында

⁷ Иса шәгиртлери билен биле көлүң якасына гитди. Желиледен бир улы мәреке хем Онуң ызына дүшүп барярды. ⁸ Онуң эден әхли ишлерини эшидип, Яхудадан, Иерусалимден, Идумеядан, Иордан дерясының аңырсындан, Сур ве Сайда төвереклеринден-де улы мәреке янына чозушды. ⁹ Иса мәрекәниң ичинде гысылмазлык үчин, Өз шәгиртлерине бир гайыгы тайярлап гоймагы буюрды. ¹⁰ Бир

топарларыны сагалданы үчин хемме сыркавлар Оңа эллерини дегиржек болуп, янына итеклешип гелйәрдилер. ¹¹ Ал-арвахлар Оны гөрөнлеринде, Өңүнде ере йыкылып: «Сен Худайың Оглусың!» дийип гыгырярдылар. ¹² Эмма Ол Өзүниң кимдигини мәлим этмезлиги олара берк табырды.

Иса он ики ресулыны сайлаяр

¹³ Онсоң Иса дага чыкып, Өз ислән адамларыны янына чагырды, олар-да Онуң янына бардылар. ¹⁴⁻¹⁶ Ол Өзи билен биле болар ялы он ики адамы белледи. Онуң вагыз этмәге иберен, сыркавлары сагалдып, жынлары ковмага ыгтыяр берен бу он ики адамы шулардыр: ¹⁷⁻¹⁹ Петрус лакамыны берени Симун, Бени-Регош, ягны «Гөк гүррүлдисиниң Огуллары» лакамыны берени Зебедейиң оглы Якуп билен онуң доганы Яхя, Андреас, Филипус, Бартоломеус, Матта, Томас, Алфеусың оглы Якуп, Таддеус, ватанчы Симун ве Иса хайынлык эден Иуда Искарriot.

Иса ве Беелзебул

²⁰ Онсоң бир өе бардылар. Ене шейле улы мәреке йыгнанды велин, Иса билен шәгиртлериниң нахар иймәге-де эли етмеди. ²¹ Исаның якынлары муны эшидип, Оны алып гайтмага бардылар. Чүнки Оңа үйтгәпдир диййәрдилер. ²² Иерусалимден гелен канунчылар болса: «Оны Беелзебул эеләпдир, Ол жынлары жынларың ханы аркалы ковуп чыкарыр» дийишйәрдилер. ²³ Шонуң үчин Иса халкы янына чагырып, олар тымсал билен шейле дийди: «Шейтан шейтаны нәхили ковуп чыкарсын?» ²⁴ Бир патышалыгың ичинде бөлүнишик болса, ол патышалык берк дуруп билмез. ²⁵ Бир өйүң ичинде бөлүнишик болса, ол өй берк дуруп билмез. ²⁶ Шейтан өз-өзүне гаршы чыкып бөлүнсә, берк дуруп билмез, онуң соңуның гелдигидир. ²⁷ Хич ким бир гүйчли адамың өйүне гирип, малыны талап билмез; өңүрти оны багламалы болар, онсоң өйүни талар.

²⁸ Сизе догрусыны айдярын, ынсанларың хемме гүнәлери, хер бир зада дил етирмелери багышланар. ²⁹ Эмма Мукаддес Руха дил етирене асла багышланма ёкдур. Ол эбеди хөкүме сезевар болар*. ³⁰ Иса муны: «Ол арвахлы» диенлери үчин айтды.

Исаның эжеси ве доганлары

³¹ Онсоң Онуң эжеси билен доганлары гелди. Дашарда дуруп, янына адам иберип, Оны чагырдылар. ³² Мәреке Исаның дашыны алып отырды. Оңа: «Эжен билен доганларың, уяларың дашарда Сени сораярлар» дийдилер. ³³ Иса оlara жогап берип: «Мениң эжем, доганларым ким?» дийди. ³⁴ Онсоң дашыны алып отуранlara середип, шейле дийди: «Ине, Мениң эжем, Мениң доганларым! ³⁵ Худайың ислегини ким бержай этсе, шол Мениң доганым, уям ве эжемдир».

4—НҖИ БАП

Экин тымсалы

¹ Иса ене-де көлүң якасында халка сапак бермәге башлады. Дашына үйшүшен мәреке шейле улуды велин, Ол көлдәки бир гайыга мүнүп отурды. Бүтин мәреке болса көлүң якасында, гуры ерде дурды. ² Оlara тымсаллар билен көп затлар өвретди. ³ Оlara өвредип отырка, шейле дийди: «Гулак асың! Ине, бир дайхан экин экмәге гидйәр. ⁴ Экип йөркә, тохумларың бирнәчеси ёлуң кенарына дүшйәр. Гушлар хем гелип, оны иййәрлер. ⁵ Бирнәчеси топрагы аз, дашлык ере дүшүп, тиз гөгерип чыкяр, чүнки топрак чуң дәл экен. ⁶ Йөне олар Гүн галанда, көклериниң ёклугы зерарлы, янып, гурап гидйәр. ⁷ Бирнәче тохумлар тикенлериң арасына дүшйәр. Тикенлер өсүп, олары басяр. Шейлеликде, олар хасыл бермейәр. ⁸ Бирнәчеси болса говы

* 3:29 *Хөкүме сезевар болар* — иң гадымы голязмаларда: «багышланмажак гүнә билен языклы болар».

ере дүшйәр. Өсүп, көпелип, кәбири отуз, кәбири алтмыш, кәбири хем йүз эссе хасыл берйәр». ⁹ Иса онсоң олара: «Гулагы барлар эшитсин!» дийди.

Тымсалларың максады

¹⁰ Ол еке галанда, Онкилер билен дашындакылар Ондан бу тымсалларың манысыны сорадылар. ¹¹ Иса олара шейле дийди: «Худайың Патышалыгының сыры сизе берилди, йөне дашардакылар хемме зат тымсаллар билен айдылар. ¹² Бу болса гөзлейәнлер гөзлери билен середип гөрмесинлер, эшидийәнлер гулакалары билен эшидип дүшүнмесинлер дийлип эдилйәр. Бейле болмаса, Худая тарап өврүлип багышланарлар».

Экин тымсалы дүшүндирилйәр

¹³ Иса олара шейле дийди: «Сиз бу тымсала дүшүнмөйәрсинизми? Онда бүтин тымсаллара нәхили дүшүнжек? ¹⁴ Дайханың экйәни Худайың сөздир. ¹⁵ Сөзүң экилен еринде, ёлуң кенарындакылар сөзи эшиден, йөне йүреклерине экилен бу сөзи тиз шейтана алдыран адамлардыр. ¹⁶ Шонуң ялы-да, дашлык ере экиленлер сөзи эшидип, оны деррев шатлык билен гаршылан адамлардыр. ¹⁷ Эмма оларда көк ёкдур, чыдамсыздырлар. Бу сөз үчин мушакгат я-да ызарлама боланда, деррев йүз дөндерерлер. ¹⁸ Тикенлер арасына дүшен бейлекилер болса, сөзи эшиден адамлардыр. ¹⁹ Эмма дүнйәнің гайгылары, байлыгың алдавчылыгы, башга хөвөслер ара гирип, сөзи богяр, ол хасылсыз боляр. ²⁰ Говы топрага экилен болса, сөзи эшидип, кабул эден, кәбири отуз, кәбири алтмыш, кәбири хем йүз эссе хасыл беренлердир».

Чыра чыраданда гоюляндыр

²¹ Иса олара шейле дийди: «Чыра галла өлчегиниң я чарпаяның ашагында гоймак үчин гетирилийәрми? Чыра-даның үстүнде гоймак үчин дөлми? ²² Гизлин болуп-да,

белли болмажак зат ёкдур, яшырын болуп-да, үсти ачыл-мажак зат ёкдур. ²³ Гулагы барлар эшитсин!» ²⁴ Иса олара ене шейле дийди: «Эшидийэнлериңизе үнс бериң. Хайсы өлчөг билен өлчесеңиз, сизе-де шол өлчөг билен өлчелер. Сиз – үнс берйәнлер хатда көпрөк хем аларсыңыз. ²⁵ Чүн-ки кимде бар болса, она берлер, кимде ёк болса, элиндәки хем ондан алнар».

Битен тохум

²⁶ Онсоң Иса шейле дийди: «Худайың Патышалыгы ере тохум сепйән адам ялыдыр. ²⁷ Гиже-гүндиз ятар, турар; тохум битер, өсер. Ол мунуң нәхили боляныны билмез. ²⁸ Топрак өз-өзүнден хасыл берер. Өнүрти балдагы, соңра башы, соңра-да башдакы долы дөнелери берер. ²⁹ Хасыл бишенде, яңкы адам деррев орагы ише салар. Чүнки орак вагты гелендир».

Горчица тохумы хакда тымсал

³⁰ Олара ене-де шейле дийди: «Худайың Патышалыгы-ны нәмә меңзедели я оны хайсы тымсал билен дүшүнди-рели? ³¹⁻³² Худайың Патышалыгы горчица тохумы ялыдыр. Ер йүзүнде топрага экилийән әхли тохумларың иң майдасы болан бу тохум экиленден соң өсүп, әхли өсүмликлерден белент боляр. Шейле улы шахалар чыкарыр велин, гөгүн гушлары көлегесинде хөвүртгеләп билйәрлер». ³³ Иса сөзи олара эшидип билжек мөчберлеринде шунуң ялы көп тым-саллар билен айдарды. ³⁴ Олара тымсалсыз хич зат айтма-ярды, йөне еке галанларында, Өз шәгиртлерине әхли зады дүшүндирерди.

Иса тупаны ятырар

³⁵ Шол гүн, агшам боланда шәгиртлерине: «Бейлеки кенара гечелиң» дийди. ³⁶ Мәрекәни уградып, Оны шол отурышына гайык билен алып гитдилер. Янында бейлеки гайыклар-да барды. ³⁷ Бир гүйчли ел туруп, толкунлар

гайыга шейле урды велин, гайык эййәм сувдан долуп уграды. ³⁸ Ол болса гайыгың арткы тарапында бир яссыгы яссанып, уклап ятырды. Шәгиртлер Оны оярып: «Мугаллым, хеләкленип барярыс! Сениң первайыңа-да дәлми?» дийдилер. ³⁹ Иса туруп, еле кәйәп, көле: «Сем бол, дек отур!» дийди. Шейлеликде, ел ятып, ими-салалык болды. ⁴⁰ Иса шәгиртлере: «Нәме үчин горкярсыңыз? Нәме үчин иманыңыз ёк?» дийди. ⁴¹ Олар гаты горкушып, бири-бирлерине: «Бу ким? Ел-де, көл-де Онуң сөзүне гулак асыр!» дийишдилер.

5—НЖИ БАП

Арвахлы адам сагалдылар

¹ Олар көлүң бейлеки кенарына, гадаларыларың юрдуна гелдилер. ² Иса гайыкдан дүшен бадына, Оңа мазарлардан чыкан бир арвахлы адам габат гелди. ³ Бу адам мазарларын ичинде яшарды. Оны, артыкмач, хич ким зынжыр билен-де баглап билмезди. ⁴ Телим гезек күнделенип зынжырланыпды, йөне ол зынжырлары гырып, күнделери бөлек-бөлек эдерди. Хич ким оны ёла гетирип билмезди. ⁵ Хемише — гиже-гүндиз мазарлар арасында, дагларда гыгырып, өзүни дашлар билен яралар йөрерди.

⁶ Ол Исаны узакдан гөрүп, ылгап гелди-де, Оңа сежде этди. ⁷ Батлы сес билен гыгырып: «Эй Иса! Хеммеден бейик болан Худайың Оглы, мениң билен нәме ишиң бар? Худайың хакы үчин Саңа ялбарярын, мени гынама!» дийди. ⁸ Чүнки Иса оңа: «Эй арвах, бу адамдан чык» дийипди. ⁹ Онсоң ондан: «Адың нәме?» дийип сорады. Ол хем: «Адым Легион, чүнки биз көпдүрис» дийип жогап берди. ¹⁰ Өзлерини ол юртдан ковуп гойбермезлиги үчин Иса көп ялбарды.

¹¹ Шол ерде дагың этегинде бир улы доңуз сүрүси отлап йөрди. ¹² Арвахлар: «Бизи бу доңузларың арасына гойбер, оларың ичине гирели» дийип, Иса ялбардылар. ¹³ Иса ола-ра ругсат берди. Ал-арвахлар чыкып, доңузлара гирдилер.

Ики мүңе голай доңуздан ыбарат бу сүри учутдан ашак көлүң ичине пайырдашып гарк болды. ¹⁴ Чопанлар болса гачып, шәхердир обалара бу ваканы хабар бердилер. Халайык хем нәме боланыны гөрмәге гелди. ¹⁵ Олар Исаның янына геленлеринде, бир легион жын тарапындан эленен адамың эгин-эшикли отураныны, акылының хем еринде-дигини гөрүп горкдулар. ¹⁶ Ваканы гөренлер жынларың эелән адамына хем доңузлара нәме боланыны олар айтдылар. ¹⁷ Онсоң халк өз үлкелеринден гитмеги үчин Иса ялбармага башлады. ¹⁸ Ол гайыга мүнөнде, жынлардан халас болан адам Онуң билен биле гитмек үчин Иса ялбарды. ¹⁹ Ол муна ругсат бермән, ол адама: «Өйүңе, өзүңкилериң арасына гит, Реббин саңа эденлериниң барыны, саңа нәхили рехим эденини олар айт» дийди. ²⁰ Ол хем гидип, Исаның өзүне эденлериниң барыны Декаполисте жар этмәге башлады. Хемме адамлар муна хайран галды.

Дирелен гыз, сагалан аял

²¹ Иса гайык билен ене бейлеки кенара геченде, дашына улы мәреке үйшди. Иса көлүң кенарындады. ²² Синагога башлыкларындан Яйрус атлы бир адам гелди. Исаны гөрүп, Онуң аягына йыкылды. ²³ Оңа көп ялбарып: «Мениң гызжагазым өлүм яссыгында ятыр. Гел-де, эллериңи онуң үс-түнде гой, сагалсын, яшасын!» дийди. ²⁴ Иса бу адам билен гитди. Улы мәреке-де ызына дүшүп, Оны хер яндан гысып-говруп барярды. ²⁵ Шол ерде он ики йылдан бәри ган акмасы болан бир аял барды. ²⁶ Ол энчеме тебибин элинден көп эзъетлер чекип, бар-ёгуны харч эдипди, йөне хич бир пейда гөрмән, гайтам, халы хас эрбетлешипди. ²⁷ Бу аял Иса хакда айдылян затлары эшидип, мәрекәниң ичи билен Онуң еңсесинден гелип, гейимине элини дегирди. ²⁸ Чүн-ки ол өз ичинден: «Дине гейимине элими дегирсем-де, сагаларын» диййәрди. ²⁹ Шол бада-да ган акмасы кесилип, дердинден ачыландыгыны эндамында дуйды. ³⁰ Иса Өзүндөн бир гүйжүң чыкандыгыны деррев аңып, мәрекәниң

ичинде өврүлүп: «Мениң гейимиме ким эл дегирди!» дийди. ³¹ Шәгиртлери Оңа: «Сен Өзүңи гысып-говруп гелйән мәрекәни гөрийәрсин, ене-де: „Маңа ким эл дегирди?“ дий-йәрсин» дийдилер. ³² Эмма Иса муны эдени гөржек болуп, даш-төверегине середйәрди. ³³ Яңкы аял өзүне нәме боландыгыны биленинден соң горкуп, титрәп гелди. Исаның өңүнде ере йыкылып, Оңа хемме задың догрусыны айтды. ³⁴ Иса оңа: «Гызым, иманың саңа шыпа берди. Саг-аман гит-де, дердинден ачыл» дийди. ³⁵ Ол бу сөзлери айдып дурка, синагога башлыгының өйүнден бирнәче адам гелип: «Гызың айрылды. Нәме үчин Мугаллыма артыкмач зәхмет берйәрсин?» дийдилер. ³⁶ Иса муны эшиден бадына, синагога башлыгына: «Горкма, диңе иман эт!» дийди. ³⁷ Иса Петрус, Якуп ве Якубың доганы Яхядан башга хич киме Өзи билен гитмәге ругсат этмеді. ³⁸ Синагога башлыгының өйүне геленлеринде, Иса галмагалы, аглашып, дады-перят эдип отуранлары гөрди. ³⁹ Ичерик гирип, олара: «Нәме үчин галмагал эдип, аглашып отырсыңыз? Чага өленок, ол диңе уклап ятыр» дийди. ⁴⁰ Олар Оңа гүлүшдилер. Эмма Иса хеммесини дашарда гоюп, чаганың ата-энеси билен Өз янындакылары янына алып, чаганың ятан ерине барды. ⁴¹ Чаганың элинден тутуп, оңа: «Талита куми!» дийди. Бу болса «Гызжагаз, саңа гал диййәрин» диймекдир. ⁴² Гыз деррев галып, йөрәп башлады. Ол он ики яшындады. Ол ердәкилерин әхлиси гаты гең галдылар. ⁴³ Иса олара муны хич киме билдирмезлиги берк табшырып, гыза нахар берилмелидигини айтды.

6—НҖЫ БАП

Иса рет эдилйәр

¹ Иса ол ери терк эдип, Өз өнүп-өсен меканына гитди. Шәгиртлери хем Онун ызына дүшүп гитдилер. ² Сабат гүни геленде, синагога барып, сапак бермәге дурды. Онун айдянларыны эшиден көп адамлар геңиргенишип: «Бу

Адам бу затлары ниреден алды? Муңа берлен бу акылдарлык нәме? Бейле мугжызалары нәхили эдйәркә? дийдилер. ³ Бу агач уссасы дәлми? Бу Меръемиң оглы, Якуп, Иосес, Иуда ве Симуның доганы дәлми? Мунуң аял доганлары бизиң янымызда дәлми?» Шейлеликде, өйке-кине билен Оны рет этдилер. ⁴ Иса оlara: «Пыгамбер өз юрдундан, гарындашларының арасындан, өз өйүнден башга хич ерде гадырсыз дәлдир» дийди.

⁵ Ол бирнәче сыркавы үстлерине эллерини гоюп сагалтмакдан башга ол ерде хич бир мугжыза эдип билмеди.

⁶ Оларың имансыздыгына гең галды.

Иса он ики ресулыны ил арасына иберйәр

Шондан соң Иса төверекдәки обалара айланып сапак берерди. ⁷ Ол Онкилери янына чагырып, олары ики-икиден ёлламага башлады, оlara ал-арвахлары ковмага ыгтыяр берди. ⁸ Ёл үчин янларына бир таякдан башга хич бир зат алмазлыгы табшырды. Не чөрек, не торба, не-де гушакларында пул болмалыды. ⁹ Олар диңе чарык геймелидилер, ики көйнек геймели дәлдилер. ¹⁰ Иса оlara шейле дийди: «Хайсы ерде бир өе барсаңыз, ол ерден гидйәнчәниз шол өйде болуң. ¹¹ Хайсы ер сизи кабул этмесе, сизи диңлемесе, ол ерден чыкып баряркаңыз, оlara гаршы гүвәлик болар ялы, аякларыңызың тозуны кақың».

¹² Шунлук билен, олар ёла дүшүп, адамларың тоба этмек герекдигини вагыз этмәге башладылар. ¹³ Олар көп жынлары ковуп чыкардылар, көп сыркавлары яг чалып сагалтдылар.

Яхя пыгамбериң өлдүрилмеги

¹⁴ Хиродес патыша-да болуп-гечйән затлары эшитди. Чүн-ки Исаның ат-овазасы ил арасына яйрапды. Хиродес* хем: «Чокундырыжы Яхя өлүмден дирелендир. Бу мугжызаларың

* ^{6:14} *Хиродес* — иң гадымы голязмаларда: «олар».

ондан чыкмагының себәби будур» диййәрди. ¹⁵ Бейлекилер болса: «Бу — Ыяс», кәбирлери-де: «Бу шол өңки пыгамберлерин бири ялы пыгамбердир» дийишйәрдилер. ¹⁶ Хиродес булары эшидип: «Мениң башыны кесен Яхям дирелипдир!» дийди. ¹⁷⁻¹⁸ Чүнки Хиродесинң өзи адам иберип Яхяны тутдуруп, эл-аягыны багладып, оны зындана салдырыпды. Ол муны өз доганы Филипусың аялы Хиродияның хатырасына эдипди. Чүнки Хиродес бу аяла өйлененде, Яхя оңа: «Сениң өз доганының аялыны алмагын догры дәл» дийипди. ¹⁹ Шейлеликте, Хиродия Яхя гаршы йүрегинде кине саклап, оны өлдүрмек ислейәрди, йөне бу элинден гелмейәрди. ²⁰ Чүнки Хиродес Яхяның догры хем мукаддес адамдыгыны билип, ондан хедер эдерди, оны горарды. Оны диңледигиче, ховсала дүшерди*, муңа гарамаздан, гуванч билен Оны диңләрди. ²¹ Йөне велин Хиродес өз доглан гүни мынасыбетли көшк эмелдарларыны, мүнбашылары ве Желиләниң улы адамларыны чагырып, той тутанда, аматлы пурсат хем гелип етди. ²² Хиродияның гызы ичерик гирип, танс эдип, Хиродесинң ве онуң мыхманларының гөвнүни чаглады. Патыша гыза: «Нәме дилесең диле, саңа берейин» дийди. ²³ Оңа: «Менден нәме дилесең, патышалыгымың ярысы-да болса, саңа берерин» дийип ант ичди. ²⁴ Гыз хем дашарык чыкып эжесине: «Нәме диләйин?» дийди. Ол хем: «Чокундырыжы Яхяның башыны» дийип жогап берди. ²⁵ Гыз деррев патышаның янына ылгап гелди-де: «Хәзириң өзүнде Чокундырыжы Яхяның башыны бир табакда гоюп, маңа бермегиңи ислейәрин» дийди. ²⁶ Патыша гаты гамгын болды, йөне мыхманларын янында ант иченсон, гызың дилегини ызына гайтармак ислемиди. ²⁷ Деррев бир желлады ёллап, Яхяның башыны гетирмеги буюрды. Желлат-да барып, зынданда Яхяның башыны кесди. ²⁸ Кесилен башы бир табакда гетирип,

* 6:20 *Ховсала дүшерди* — иң гадымы голязмаларда: «көп зат эдерди».

гыза берди. Гыз-да оны эжесине берди. ²⁹ Яхяның шәгиртлери муны эшидип гелдилер-де, онуң жеседини әкидип, бир мазарда жайладылар.

Иса бәш муң адамы доюяр

³⁰ Ресуллар Исаның янына йыгнанып, өз эден ишлеринин, өвреден затларының барыны Оңа хабар бердилер. ³¹ Иса олара: «Сизиң еке өзүңиз бир чола ере гелиң-де, бираз дем-дынч алың» дийди. Чүнки гелип-гидйәнлеринң көпдүгинден яна, нахар эдинмәге-де эллери етмейәрди. ³² Олар-да еке өзлери гайыга мүнүп, бир чола ере гитдилер. ³³ Гидип барянларыны гөрөнлеринде, көп адамлар олары танап, бүтин шәхерлерден пай-пияда ылгашып, оларың өзлеринден өң ол ере бардылар ве Исаның өңүнден чыкдылар.

³⁴ Иса гайыкдан дүшенде, улы мәрекәни гөрүп, олара хайпы гелди. Чүнки олар чопансыз гоюнлар ялыды. Шонун үчин, олара көп затлары өвретмәге башлады. ³⁵ Вагт гижигенден соң, шәгиртлери Онуң янына гелип, шейле дийдилер: «Бу бир чола ер, вагт хем гижикди. ³⁶ Мәрекәни гойбер, төверекдәки экин мейданларына, обалара гидип, өзлери-не иере зат сатын алсынлар». ³⁷ Эмма Иса: «Олара сиз иере зат бериң» дийди. Оңа: «Биз гидип, ики йүз динара чөрек сатын алып-да, олара ийдирелими?» дийдилер. ³⁸ Иса: «Нәче чөрегиңиз бар? Гидиң-де, гөрүң» дийди. Гөрөнлеринден соң: «Бәш чөрек билен ики балыгымыз бар» дийдилер.

³⁹ Шонда олара халайыгы топар-топар эдип, гөк отуң үс-түнде отуртмагы буюрды. ⁴⁰ Шунлук билен, олар йүз-йүзден, элли-эллиден топар-топар болуп отурдылар. ⁴¹ Иса бәш чөрек билен ики балыгы алып, Гөгә бакып шүкүр этди-де, мәрекәниң өңүнде гояр ялы, бөлүшдирип шәгиртлерине берди. Ики балыгы-да оларың хеммесине пайлады. ⁴² Хем-мелер ийип дойдулар. ⁴³ Шәгиртлер артып галан чөрегинң дөвүмлерини, балыкларың овнукларыны йыгнап, он ики себеди долдурдылар. ⁴⁴ Чөреклери иенлер бәш муң адамды.

Иса сувуң йүзүнден йөрөйәр

⁴⁵ Иса мәрекәни ургадып дурка, шәгиртлерине деррев гайыга мүнүп, Өзүнден өң бейлеки кенардакы Бетсайда гечмеги буюрды. ⁴⁶ Мәреке билен хошлашанындан сон, Ол дога этмәге дага чыкды. ⁴⁷ Агшам дүшенде, гайык көлүн ортасында, Ол болса, еке Өзи ердеди. ⁴⁸ Иса оларын кынлык билен күрекләп баряндыкларыны гәрди. Чүнки ел оларын гаршысынданды. Гижәниң дөрдүнжи нобаты учурларында* көлүн йүзүнден йөрәп, олар тарап гелди ве янларындан гечип гитжек болды. ⁴⁹ Эмма олар Онун көлүн йүзүнден йөрәп гелйәнини гөрөнлеринде, гөзлерине гөрүнйәндир өйдүп гыгырышдылар. ⁵⁰ Чүнки хеммелер Оны гөрүп горкдулар. Эмма Иса деррев олар сөз гатып: «Батыр болуң! Бу — Мен, горкмаң!» дийди. ⁵¹ Онсоң оларын янына гайыга мүнди, ел хем ятды. Олар хас бетер ге-ниргенишип, хайран галдылар. ⁵² Чүнки чөрекли мугжыза дүшүнмәндилер, себәби йүрекleri гаташыпды.

Иса Женесаретде сыркавлары сагалдыр

⁵³ Көлүн аңырсына геченсоң, Женесарет юрдуна барып, ол ерде лабыр ташладылар. ⁵⁴ Гайыкдан инен батларына халк Исаны танап, ⁵⁵ Ылгашып шол желегайлара учдан-тутма айландылар. Исаның ниредедигини эшиденлер сыр-кавлары дүшекleri билен биле шол ере гетирмәге башла-дылар. ⁵⁶ Оба болсун, шәхер я дүз болсун, Ол нирә барса, сыркавлары базар еринде ятырып, дине гейиминиң сыйн-ларына эллерини дегирмәге ругсат этсин дийип, Оңа ял-барялдылар. Эл дегренлериң хеммеси-де сагалды.

7—НЖИ БАП*Адамы нәме мурдар эдйәр?*

¹ Иерусалимден гелен фарисейлер билен бирнәче ка-нунчылар Онун дашына үйшүшдилер. ² Олар Онун шәгирт-

* 6:48 *Гижәниң дөрдүнжи нобаты учурлары* — даңа голай.

леринден кәбирлериниң хапа эли билен, ягны дини адат боюнча элини ювман, нахар иййәнини гөрдүләр. ³Фарисейлер ве бүтин ехудылар ата-бабаларының адатларыны саклап, эллерини ягшы ювман нахар иймейәрлер. ⁴Базардан геленлеринде ювунман, нахар иймейәрлер. Башга-да кәсе, гап-чанақ, мис гаплары ювма ялы адатлары саклаярлар.

⁵Фарисейлер билен канунчылар Оңа сорағ берип: «Нәме үчин Сениң шәгиртлеринң ата-бабаларың адатына гөрә гезмән, хапа эллери билен нахар иййәрлер?» дийдиләр. ⁶Иса олара шейле дийди: «„Бу халк дилинде Мени сылая, эмма йүректери Менден узакдыр. ⁷Бидерек ере Маңа сежде эдйәрлер, чүнки тағлымат хөкмүнде өвредйәнлери ынсан буйруклары“ дийип язылышы ялы, Ишая пығамбер сиз икийүзлүләр хакда оңат велилик эдипди. ⁸Сиз Худайың табышырыкларыны терк эдйәрсиниз, күйседир кәсәни ювмақ ялы көп затлары эдип, адамларың адатларыны бержай эдйәрсиниз». ⁹Ене олара шейле дийди: «Өз адатларынызы бержай этмек үчин, Худайың буйрукларындан йүз дөндерйәрсиниз! ¹⁰Муса: „Атаңы, энеңи сыла“, „Атасына я энесине ёкуш сөз айдан хөкман өлдүрилсин“ дийип айдыпдыр. ¹¹Эмма сиз: Эгер бир адам атасына я энесине: „Менден гөржек пейдаң гурбандыр, Худая пешгешдир“ дийсе, ¹²сиз оңа артыкмақ ата я энесине хич хили көмек этмәге ругсат этмейәрсиниз. ¹³Шейдип, несилден-несле галдырян адатларыңыз аркалы Худайың сөзүни бозярсыныз. Шунуң ялы затлары көп эдйәрсиниз».

¹⁴Ол мәрекәни ене янына чагырып, олара шейле дийди: «Хеммәңиз Мени динлән, дүшүнин: ¹⁵адамың ичине дашардан гирип-де, оны мурдар эдип билжек хич бир зат ёкдур, йөне адамы мурдар эдйән адамдан чыкян затлардыр. ¹⁶Кимиң эшитмәге гулагы бар болса, эшитсин!»

¹⁷Ол мәрекәнинң янындан айрылып, өе гиренде, шәгиртлери Ондан бу тымсалың манысыны сорадылар. ¹⁸Иса-да олара шейле жогап берди: «Эйсем сиз хем дүшүнеңзокмы? Адамың ичине дашардан гирен хич бир задың оны мурдар

эдип билмежегине дүшүнмейэрсинизми? ¹⁹ Булар адамын йүрегине дәл-де, гарнына гирйөр, ол ерден-де дашарык чык-яр». Шейлелик билен, Иса әхли иймитлеринң тәмиздигини айдыпдыр. ²⁰ Ол ене шейле дийди: «Адамы мурдар эдйән онуң өз ичинден чыкян затдыр. ²¹⁻²² Чүнки ичден, адамын йүрегинден эрбет пикирлер, зынахорлук, огрулык, адам өл-дүрме, азгынлык, ачгөзлүлик, яманлык, хиле, ахлаксызлык, бахыллык, сөгүнч, текепбирлик ве акылсызлык чыкяр. ²³ Бу эрбет затларың әхлиси ичден чыкып, адамы мурдар эдйәр».

Финикиялы аялың иманы

²⁴ Иса ол ерден айрылып, Сур ве Сайда этрабына гитди. Бу ерде бир өе барды. Ол муны хич кимиң билмегини исле-мейәрди, йөне муны гизлин саклап билмеди. ²⁵ Кичижик гызына арвах ёлуган бир аял Иса хақдакы хабарлары эши-ден бадына гелип, Онуң аягына йыкылды. ²⁶ Бу аял грек, сирия-финикиялыды. Ол гызындакы жыны ковуп чыкар-магы үчин, Иса ялбарды. ²⁷ Иса оңа: «Гой, өнүрти чагалар дойсун. Чагаларың чөрегини алып-да, итлере зыңмак догры дәлдир» дийди. ²⁸ Аял хем: «Хава, я Реб! Йөне итлер хем сачагың ашагында чагаларың чөрөклеринден гачан овун-тыклары иййәндир» дийди. ²⁹ Иса оңа: «Бу сөзүң үчин бар, гидибер, жын сениң гызындан чыкды» дийди. ³⁰ Аял өйү-не баранда, жын чыкып, гызы дүшегинде ятан экен.

Кер адам сагалдылар

³¹ Онсоң Иса Сур ве Сайда этрабындан гайдып, Дека-полис* себитлериниң үсти билен Желиле көлүне гелди. ³² Онуң янына хем кер, хем пелтек адамы гетирип, онуң үс-түнде элини гоймагы үчин Иса ялбардылар. ³³ Иса ол адамы мәрекәниң ичинден бир чете чекип, бармакларыны онуң гулакларына сокды, түйкүрип, онуң дилине элини дегирди.

* 7:31 Сур... Декаполис... — иң гадымы голязмаларда: «Сур этра-бындан айрылып, Сайданың үсти билен Декаполис...».

³⁴ Онсоң Гөге бакып, ах чекди-де: «Эффата!», ягны: «Ачыл» дийди. ³⁵ Яңкы адамың гулаклары деррев ачылып, дили догры геплемәге башлады. ³⁶ Иса оlara муны хич киме айтмазлыгы табшырды. Эмма ол нәче табшыран болса, олар хабары шонча көп яйратдылар. ³⁷ Олар чакданаща гениргенишип: «Ол хемме зады ягшы эдйәр. Керлерин гулагыны ачяр, дилсизлери гепледйәр» дийишйәрдилер.

8—НЖИ БАП

Иса дөрт муң адамы доюряр

¹ Шол гүнлерде ене бир улы мәреке йыгнаныпды. Иймәге хич бир затлары болмансоң, Иса шәгиртлерини янына чагырып, оlara шейле дийди: «² Бу мәрекә хайпым гелийәр! Булар үч гүн бәри Мениң янымда, иймәге хем хич бир затлары ёк. ³ Булары өйлерине ач гойберсем, ёлда ысгынган гачарлар, чүнки кәбири узак ерден гелипдир». ⁴ Шәгиртлери: «Бу чола ерде бу адамлары дойрар ялы чөреги ниреден тапып болар?» дийип, Ондан сорадылар. ⁵ Иса: «Нәче чөрегиңиз бар?» дийип, оларың өзлеринден сорады. Олар: «Еди» дийип жогап бердилер. ⁶ Ол мәрекә ерде отурмагы буюрды. Еди чөреги алып, шүкүр эденинден соң, бөлүшдирди-де, пайласынлар дийип, шәгиртлерине берди. Олар хем мәрекә пайладылар. ⁷ Оларың бираз балыклары хем барды. Иса шүкүр эденинден соң, булары-да пайламагы буюрды. ⁸ Олар ийип дойдулар, артып галан дөвүмлери хем йыгнап, еди себеди долдурдылар. ⁹ Иенлер дөрт мүңе голай адамды. Онсоң Иса олары угратды. ¹⁰ Өзи болса деррев шәгиртлери билен гайыга мүнүп, Далманута этрабына гитди.

Фарисейлериң ве Хиродесиң хамырмаясы

¹¹ Фарисейлер гелип, Онуң билен жеделлешмәге башладылар. Оны сынажак болуп, Гөкден бир алапат гөркезмегини талап этдилер. ¹² Ол хем рухундан ах чекип: «Нәме үчин бу несил алапат талап эдйәр? Сизе догрусыны айдярын, бу

несле хич бир алакат гөркезилжек дәлди» дийди. ¹³ Иса олары ол ерде ташлады-да, гайыга мүнүп, бейлеки кенара гечди. ¹⁴ Шәгиртлери чөрек алмагы унудан экенлер. Гайык-да янларында диңе екеже чөрек барды. ¹⁵ «Сак болун! Фарисейлерин хамырмайсындан, Хиродесин хамырмайсындан эгә болун» дийип, Иса олар дуйдурыш берди. ¹⁶ Олар болса өзара чекишип: «Чөрегимиз ёк» дийишйәрдилер. ¹⁷ Иса муны билип, олар шейле дийди: «Нәме үчин чөрегимиз ёк дийшип чекишйәрсиниз? Энте-де, акыл етирмейәрсинизми, дүшүнмейәрсинизми? Йүреклериниз энте-де гатымы? ¹⁸ Гөзли болуп, гөрмейәрсинизми? Гулаклы болуп, эшитмейәрсинизми? Болуп геченлер ядыңыз дүшмейәрми? ¹⁹ Мен бәш чөреги бәш мүн адама бөленимде, галан дөвүмлерден нәче себет долдурыпдыңыз?» Олар: «Он ики» дийдилер. ²⁰ «Еди чөреги дөрт мүн адама бөленимде, галан дөвүмлерден нәче себет долдурыпдыңыз?» Олар: «Еди» дийдилер. ²¹ Иса: «Энте хем дүшүнмейәрсинизми?» дийди.

Бетсайдада көр адам сагалдылар

²² Онсоң Бетсайда гелдилер. Ол ерде бир көр адамы Онун янына гетирип, оңа элини дегирсин дийип ялбардылар. ²³ Иса көр адамын элинден тутуп, оны обаның дашына чыкарды. Онун гөзлерине түйкүрүп, эллерини үстүнде гоюп: «Бир зат гөйәрсинизми?» дийип сорады. ²⁴ Ол хем ёкарык середип: «Адамлары гөйәрин, олар йөрәп барян агачлар ялы болуп гөрүнйәр» дийди. ²⁵ Онсоң Иса ене-де эллерини онун гөзлерине гойды. Көр чинерилип серетди, шыпа тапып, бар зады айыл-сайыл гөрди. ²⁶ Иса: «Оба барма, муны обада хич киме айтма» дийип, оны өйүне иберди.

Петрусың Месиҳи танамагы

²⁷ Иса шәгиртлери билен Кайсария-Филипи этрабындакы обалара гитди. Ёлда шәгиртлеринден: «Адамлар Маңа ким диййәрлер?» дийип сорады. ²⁸ Олар-да: «Чокундырыжы Яхя, кәбири Ыяс, кәбири-де пыгамберлерин бири

диййәрлер» дийип жогап бердилер. ²⁹ Иса олардан: «Сиз Маңа ким диййәрсиниз?» дийип сорады. Петрус: «Сен Месих» дийип жогап берди. ³⁰ Онсоң Иса оlara Өзи хакда хич киме хич зат айтмазлыгы табырды.

Иса өлүп дирелжегини өңүнден айдяр

³¹ Ынсан Оглуның көп гөрги гөрмелидиги, яшулулар, баш руханылар ве канунчылар тарапындан рет эдилмелидиги, өлдүрилмелидиги, үч гүнден соң дирелмелидиги хакда оlara сапак бермәге башлады. ³² Ол бу сөзлери ачык айтды. Петрус болса Оны бир чете чекип, Онуң айданларына гаршы чыкмага башлады. ³³ Эмма Иса өврүлип, шәгиртлерине середип: «Чекил өңүмден, шейтан! Сен Худай ишлерини дәл, ынсан ишлерини ойланырсын» дийип, Петруса кәеди. ³⁴ Иса мәреке билен Өз шәгиртлерини янына чагырып, оlara шейле дийди: «Ким Мениң ызыма эрмек ислеийән болса, өзүни инкәр этсин-де, хачыны алып ызыма дүшсүн. ³⁵ Чүнки ким жаныны халас этмек ислесе, оны йитирер, йөне ким жаныны Мениң ве Хош Хабарың угрунда йитирсе, оны халас эдер. ³⁶ Себәби бир адам бүтин дүнийәни газанып-да, өз жаныны ёгалтса, оңа нәме пейдасы бар? ³⁷ Адам өз жанына дерек нәме берип билер? ³⁸ Бу зынахор, гүнәкәр неслиң ичинде ким Менден ве Мениң сөзлеримден утанса, Ынсан Оглы-да мукаддес перишделери билен билеликде Атасының шөхраты билен гелен махалы ондан утанар».

9–НҖЫ БАП

¹ Ол оlara шейле дийди: «Сизе догрусыны айдярын, бу ерде дуранларың арасында Худайың Патышалыгының гудрат билен геленини гөрмезден өң өлүми датмажак кәбир адамлар бар».

Исаның гөрнүши үйтгейәр

² Иса алты гүнден соң Петрусы, Якубы ве Яхяны янына алып, айратын олары бир бейик дагың үстүне чыкарды.

Шол ерде оларың гөзлериниң алнында Онуң гөрнүши үйтгеди. ³Эгин-эшиги ялдырап, шейле бир агарды велин, ер йүзүнде хич бир ювужының оны бейле агардып билжек гүманы ёкды. ⁴Олара Ыляс билен Муса гөрүнди. Олар Иса билен геплешип дурдулар. ⁵Петрус Иса: «Мугаллым! Бизе бу ерде болмак говы, үч чадыр гуралы: бири Сана, бири Муса, бири Ыляса» дийди. ⁶Ол нәме дийжегини билмейәрди, чүнки гаты горкупдылар. ⁷Бир булут гелип, олара көлеге салды. Булутдан: «Бу Мениң сөйгүли оглум! Оны диңлән» диен оваз гелди. ⁸Бирден, төвереклерине середенлеринде, янларында Исадан башга хич киме гөзлери дүшмеди. ⁹Дагдан инип гелйәркәлер, Иса олара Ынсан Оглы өлүмден дирелйәнчә гөрөн затларыны хич киме айтмазлыгы буюрды. ¹⁰Олар бу сөзи йүреклеринде саклап, Онуң нәме диймек ислейәнини бири-бирлеринден сорашырдылар. ¹¹Олар Исадан: «Нәме үчин канунчылар өнүрти Ыляс гелмелидир диййәрлер?» дийип сорадылар. ¹²Ол хем олара шейле дийди: «Догрудан-да, Ыляс өнүрти гелип, хемме зады дүзедер, йөне нәме үчин Ынсан Оглуның көп гөрги гөрүп-де, рет эдилмеги язылыпдыр? ¹³Мен сизе айдярын: Ыляс гелди, ол хакда язылышы ялы, оңа халанларыны этдилер».

Дилсиз рух ёлуган огланың сагалдылышы

¹⁴Бейлеки шәгиртлериң янларына геленлеринде, оларың дашыны алып дуран мәрекәни, олар билен жеделлешип дуран канунчылары гөрдүләр. ¹⁵Исаны гөрөнде, мәреке гаты геңиргенди, хеммелер деррев ылгашып гелип, Оңа салам бердилер. ¹⁶Иса олардан: «Булар билен нәме хакда жеделлешйәрсиниз?» дийип сорады. ¹⁷Мәрекәниң ичинден бири Оңа шейле жогап берди: «Мугаллым, Саңа оглу-мы гетирдим, оңа бир дилсиз рух ёлугыпдыр. ¹⁸Оны тутан еринде ере уряр. Оглан агзыны көпүржикледип, дишлерини гыжырадаып, гатап галяр. Сениң шәгиртлериңден рухы чыкармакларыны хайыш этдим, йөне олар башармадылар». ¹⁹Иса олара: «Эй, имансыз несил, Мен хачана ченли сиз

билен биле болайын? Хачана ченли сизе чыдайын? Оглан-ны Мениң яныма гетириң» дийди. ²⁰ Олар оны Исанын янына гетирдилер. Рух Исаны гөрөн бадына, огланы гаты силтерледи. Оглан ере йыкылып, агзыны көпүржикледип, тогаланмага башлады. ²¹ Иса огланың какасындан: «Мунуң бейле боланына нөче вагт болды?» дийип сорады. Какасы: «Чагалыгындан бәри шейле. ²² Рух оны хеләклежек болуп, телим гезек ода, сува атды. Элинден бир зат гелсе, бизе хайпың гелсин, көмек эт!» дийди. ²³ Иса она: «Иманың бар болса, иман* эдйән үчин хемме зат мүмкиндр!» дийди. ²⁴ Шол бада огланың какасы аглап гыгырды: «Иман эдйәрин, имансыз болмазлыгым үчин маңа көмек эт!» ²⁵ Иса мәрекәниң ылгашып гелйәнини гөрүп: «Эй, гүң хем лал рух! Саңа буюярын, огландан чык, она гайдып гирме!» дийип, арвах-а кәеди. ²⁶ Арвах-да гыгырып, огланы хас бетер силтерләп, дашына чыкды. Оглан өлене меңзейәрди, шонун үчин мәрекәниң көпүси: «Ол өлди» дийишйәрди. ²⁷ Эмма Иса онуң элинден тутуп галдырды, ол хем өр турды.

²⁸ Иса өе гиренден соң, шәгиртлери өз-өзлерикә Ондан: «Биз нәме үчин рухы чыкарып билмедик?» дийип сорадылар. ²⁹ Иса олар: «Бу хили рухлары догадан, оразадан башга хич бир зат билен чыкарып болян дәлдир» дийди. ³⁰ Ол ерден чыкып, Желиләниң үстүнден гечдилер. Иса муны хич кимиң билмегини ислемайәрди. ³¹ Ол шәгиртлерине сапак берйөркә шейле дийипди: «Ынсан Оглы ынсан элине берлер, Оны өлдүрерлер, йөне өлдүренлеринден үч гүн соң Ол дирелер». ³² Эмма олар бу сөзә дүшүнмеди-лер, сорамага-да чекиндилер.

Иң улы ким?

³³ Олар Капернаума бардылар. Өе гиренден соң, Иса олардан: «Ёлда нәме хакда жеделлешйәрдиниз?» дийип

* 9:23 *Иманың бар болса, иман...* — иң гадымы голязмаларда: «Элимден гелсе? Иман...».

сорады. ³⁴Эмма оларың хич биринден сес чыкмады. Чүнки ёлда бири-бирлери билен кимиң улудыгы хакда жеделлеш-йёрдилер. ³⁵Иса отуруп, Онкилери янына чагырды. Олара: «Бири илкинжи болмак ислейән болса, хеммәниң соңкусы, хеммәниң хызматкәри болмалыдыр» дийди. ³⁶Онсоң бир чаганы алып, оларың ортасында дурузды-да, оны гужаклап, олара шейле дийди: ³⁷«Ким шунуң ялы чагаларың бирини Мениң адымдан кабул этсе, Мени кабул этдигидир. Ким-де Мени кабул этсе, Мени дәл, Мени Ёлланы кабул эдер».

Бизе гаршы болмадык бизиң тарапдарымыздыр

³⁸Яхя Оңа шейле дийди: «Мугаллым! Биз Сениң адың билен жынлары чыкарян, йөне бизиң ызымыза эермейән бир адамы гөрүп, оны бөкдедик, чүнки ол бизиң ызымыза эеренек». ³⁹Иса оңа шейле дийди: «Оны бөкдемән! Чүнки Мениң адым билен мугжыза эдип-де, деррев ызысүре Мени яманлап билжек адам ёкдур. ⁴⁰Ким бизе гаршы болмаса, бизиң тарапдарымыздыр. ⁴¹Сизе догрусыны айдярын, Месихе баглыдыгыңыз үчин, ким Мениң адым билен сизе бир кәсе сув берсе, ол асла сылагсыз галмаз».

Бир адама гүнә этдирмегиң жезасы

«⁴²Ким Маңа иман эден бу чагалардан бириниң гүнә этмегине себәп болса, бойнундан улы дегирмен дашы асылып, деңзе зыңылмак онуң үчин хас говы болар. ⁴³Элиң сениң гүнә этмегине себәп болса, оны кес. Саңа чолак болуп яшайша говушмак, ики элли болуп сөнмез ода, довзаха гитмекден говудыр. ⁴⁴Ол ерде оларың гурды өлийән дәлдир, оды сөнийән дәлдир. ⁴⁵Эгер аягың сениң гүнә этмегине себәп болса, оны кес. Саңа агсак болуп яшайша говушмак, ики аяклы болуп довзаха, сөнмез ода зыңылмакдан говудыр. ⁴⁶Ол ерде оларың гурды өлийән дәлдир, оды сөнийән дәлдир. ⁴⁷Гөзүң сениң гүнә этмегине себәп болса, оны оюп чыкар. Саңа еке гөзли болуп Худайың Патышалыгына гирмек, ики гөзли болуп довзаха зыңылмакдан говудыр.

⁴⁸ Ол ерде оларың гурды өлйән дәлдир, оды сөнийән дәлдир.
⁴⁹ Чүнки хеммелер от билен дузланар, хемме гурбанлар дуз билен дузланар. ⁵⁰ Дуз говы затдыр, йөне дуз шорлугыны йитирсе, онда оңа нәме билен тагам берлер? Ичинизде дуз болуп, араңызда парахатлык болсун».

10–НҖЫ БАП

Талак барада сораг

¹ Иса ол ерден гидип, Яхуда чәклерине, Иордан дерясының аңырсына барды. Онуң дашына ене-де бир топар мәреке йыгнанышып, Ол ене-де адаты боюнча олар сапак бермәге дурды. ² Бирнәче фарисей гелип, Оны сынамак үчин: «Бир адамың аялыны айырмагы догрумыдыр?» дийип сорады. ³ «Муса сизе нәхили табшырык берипдир?» дийип, Иса оларың өзлеринден сорады. ⁴ Олар-да: «Муса талак хатыны язып, айырмага ыгтыяр берипдир» дийдилер. ⁵ Иса олар шейле дийди: «Муса бу табшырыгы сизин доңйүрекиңиз зерарлы язды. ⁶ Эмма ярадылышың башында Худай олары „эркек ве аял эдип яратды“. ⁷ Шонуң үчин эркек адам ата-энесини терк эдип, аялына гошулар. ⁸ Онсоң икиси бир тен болар“. Шунлук билен, олар инди ики дәл, бир тендир. ⁹ Шейлеликте, Худайың гошаныны адам айырмасын».

¹⁰ Шәгиртлери Оңа өйде бу барада ене сораг бердилер. ¹¹ Иса олар: «Ким аялыны айрып, башга аяла өйленсе, оңа гаршы зына эдйәндир. ¹² Аял-да әринден айрылып, башга эркеге барса, зына эдйәндир» дийип жогап берди.

Иса чагалара ак пата берйәр

¹³ Олар элини дегирсин дийип, чагалары Исаның янына гетирдилер. Шәгиртлери болса олары гетиренлере кәедилер. ¹⁴ Иса муны гөрөнде, гахарланып, олар шейле дийди: «Дегмәң, чагалар Мениң яныма гелсин, олары бөкдемәң, чүнки Худайың Патышалыгы шулар ялыларыңкыдыр. ¹⁵ Сизе

догросыны айдярын, ким Худайың Патышалыгыны бир чага ялы кабул этмесе, ол ере асла гирип билмез». ¹⁶ Ол чагалары гужаклап, элини үстлеринде гоюп, оlara ак пата берди.

Байлык ве эбеди яшайыш

¹⁷ Иса ёла дүшүп барярка, бир адам ылгап гелди-де, өнүнде дыза чөкүп: «Эй, ягшы Мугаллым! Мен эбеди яшайшы мирас алар ялы нәме этмели?» дийип, Ондан сорады. ¹⁸ Иса оңа шейле жогап берди: «Нәме үчин Маңа ягшы диййәрсин? Бир Худайдан башга хич ким ягшы дәлдир. ¹⁹ Сен табшырыклары билйәнсин: „Адам өлдүрме, зына этме, огрулык этме, ялан гүвәлик берме, хич кими талама, атаңы, энеңи сыла“». ²⁰ Яңкы адам Оңа: «Мен яшлыгымдан бәри буларын барыны бержай эдип гелйәрин» дийди. ²¹ Иса оңа сөйги билен середип: «Сениң бир задың кем, бар, нәмәң бар болса сат-да, гарыплара бер, Гөкде хазынаң болар. Онсоң гел-де, Мениң ызыма дүш» дийди. ²² Бу сөзлере яңкы адамың мазасы гачып, ол ерден тукат болуп гитди. Чүнки онуң көп мал-мүлки барды. ²³ Иса төверегине середип, шәгиртлерине: «Барлылара Худайың Патышалыгына гирмек нәхили четин!» дийди. ²⁴ Шәгиртлер Онуң сөзлерине геңиргенишдилер. Иса ене оlara шейле дийди: «Огланлар, байлыга бил баглаянлара Худайың Патышалыгына гирмек нәхили четин! ²⁵ Бир дүйәниң иңңәниң гөзүнден гечмеги барлы адамың Худайың Патышалыгына гирмегинден ансатдыр». ²⁶ Шәгиртлер чакданаша геңиргенишип, бири-бирлерине: «Онда, ким халас болуп билер?» дийишдилер. ²⁷ Иса оlara середип: «Ынсанларың муңа мүмкинчилиги ёк, йөне Худай үчин бейле дәл — Худай үчин әхли зат мүмкин» дийди. ²⁸ Петрус Оңа: «Ине, биз әхли задымызы ташлап, Сениң ызыңа дүшдүк» дийип башлады. ²⁹ Иса шейле дийди: «Сизе догросыны айдярын, Мениң хатырам үчин, Хош Хабарың хатырасы үчин өйүни, доганларыны, уяларыны, энесини, атасыны, оглан-ушагыны я ерлерини ташлап-да, ³⁰ шинди, бу заманда чекжек

азаплары билен бирликде, йүз эссе эдип өйлер, доганлар, уялар, энелер, аталар, оглан-ушаклар, ерлер ве гелжек дөвүрде эбеди яшайыш алмажак ёкдур. ³¹ Йөне көп илкинжилер ин соңкулар, ин соңкулар хем илкинжилер болар».

Иса өлүп дирелжегини ене айдяр

³² Олар ёла дүшүп, Иерусалиме бакан барярдылар. Иса өндеринден йөрөп барярды. Шәгиртлер геңиргенишйәрди, ызына дүшүп барянлар хем горкы ичиндедилер. Ол ене-де Онкилери бир чете чекди-де, Өзүне нәме болжагы хакда гүррүң бермәге башлап, ³³ Шейле дийди: «Ине, Иерусалиме барярыс. Ынсан Оглы баш руханьalara, канунчыларa табшырылар. Оны өлүме хөкүм эдип, миллетлере табшырарлар. ³⁴ Оңа гүлерлер, үстүне түйкүрерлер, Оны гамчылап, өлдүрерлер ве үчүнжи гүнде* Ол дирелер».

Якуп билен Яхяның дилеги

³⁵ Зебедейиң огуллары Якуп билен Яхя Исаның янына барып, Оңа: «Мугаллым! Биз Сенден нәме дилесек, шоны ерине етирмегиңи ислейәрис» дийдилер. ³⁶ «Сизиң үчин нәме этмегими ислейәрсиниз?» дийип, Иса олардан сорады. ³⁷ Олар хем: «Өз шөхратында биримизиң сагында, биримизиң чепинде отурмагымыза ругсат эт» дийдилер. ³⁸ Эмма Иса олара: «Сиз нәме дилейәниңизи билмейәрсиниз. Сиз Мениң ичжек кәсәмден ичип билерсинизми? Я Мениң чокунышым билен чокунып билерсинизми?»** дийди. ³⁹ Олар-да Оңа: «Муны эдип билерис» дийдилер. Иса олара шейле дийди: «Сиз Мениң ичжек кәсәмден ичерсиниз. Мениң чокунышым билен чокунарысыңыз. ⁴⁰ Йөне сизе сагымда я чепимде отурмага ругсат бермек Мениң элимде дәл. Бу кимлер үчин тайынланан болса,

* 10:34 *Үчүнжи гүнде* — ин гадымы голязмаларда: «үч гүнден сон».

** 10:38 Бу ерде Иса гөржек гөргүлеринден ве хачдакы өлүминден сөз ачяр.

шолар үчиндир». ⁴¹ Бейлеки он шәгирт муны эшидип, Якуп билен Яхя гахарланмага башладылар. ⁴² Иса олары янына чагырып, шейле дийди: «Өзүңиз билийәрсиниз, миллетлериң арасында башлык сайылянлар олара агалык эдйәр, улулары-да олара ыгтыяр билен баштутанлык эдйәр. ⁴³ Сизин араңызда бейле болмасын. Араңызда ким улы болмак ислейән болса, бейлекилериң хызматкәри болсун. ⁴⁴ Араңызда ким илкинжи болмак ислейән болса, хеммәңизин гулы болсун. ⁴⁵ Чүнки Ынсан Оглы-да Өзүне хызмат эдилмеги үчин дәл, эйсем, хызмат этмек үчин, көплериң угрунда жаныны төлег хөкмүнде бермек үчин гелди».

Бартимай көрүң гөзи ачылар

⁴⁶ Онсоң Эриха гелдилер. Иса шәгиртлери ве улы мәреке билен Эрихадан чыкып барярка, Тимай оглы Бартимай атлы бир көр ёлуң кенарында дилегчилик эдип отырды. ⁴⁷ Ол бу гелияниң насыралы Исадыгыны эшидип: «Эй, Давут Оглы Иса! Маңа рехим эт!» дийип, гыгырмага дурды. ⁴⁸ Көп адамлар сесини чыкармасын дийип, оңа кәедилер, эмма ол өңкүден хем гаты сес билен: «Эй, Давут Оглы! Маңа рехим эт!» дийип гыгырды. ⁴⁹ Иса аяк чекип: «Оны чагырың» дийди. Көри чагырып оңа: «Батыр бол, тур, сени чагырар» дийдилер. ⁵⁰ Ол хем донуны ташлап турды-да, Исаның янына гелди. ⁵¹ Иса ондан: «Сениң үчин нәме этмегими ислейәрсин?» дийип сорады. Көр адам: «Уссат, гөзүм гөрсүн» дийди. ⁵² Иса хем оңа: «Бар, иманың саңа шыпа берди» дийди. Онуң гөзлери деррев гөрүп, ёл билен Исаның ызына дүшүп гидиберди.

11–НЖИ БАП

Исаның Иерусалиме гириши

¹ Иерусалиме голайлап, Зейтун дагының этегиндәки Бейтфажы билен Бейтания гелип етенлеринде, Иса өз шәгиртлеринден икисини ёллап, ² олара шейле дийди: «Өңүңиздәки оба барың. Обаның ичине гирен бадыңыз»

даңылгы дуран бир тайхар тапарсыңыз, үстүне шу вагта ченли хич ким мүнөн дэлдир. Оны чөзүң-де, алып гелиң.

³Эгер бири сизе: „Нәме үчин бейле эдйәрсиниз?“ дийсе, „Бу тайхар Реббе герек, ынха ызына иберер“ дийип айдың.

⁴Олар гитдилер. Көчеде бир гапының янында даңылгы дуран бир тайхары тапып, оны чөздүлөр. ⁵Ол ерде дуранларың кәбири олар: «Нәме үчин тайхары чөзйәрсиниз?» дийдилер. ⁶Олар-да Исаның айданыны айтдылар. Онсоң яңкы адамлар олары гойбердилер. ⁷Тайхары Исаның янына гетирип, өз эгин-эшиклерини онуң үстүне атдылар. Иса-да тайхарың үстүне мүнди.

⁸Көп адамлар эгин-эшиклерини, кәбирлери-де баглардакы ағачлардан кесен шахаларыны ёла дүшедилер. ⁹Өндөн барянлар, ыздан гелйәнлер: «Хосанна! Реббин адындан гелйән гутлы болсун! ¹⁰Атамыз Давудың голайлап гелйән патышалыгы гутлы болсун! Иң ёкарларда хосанна!» дийип ыгырышырадылар.

¹¹Иса Иерусалиме барып, ыбадатхана гирди. Даш-төвө-региндәки әхли затлара гөз айлашдырандан соң, вагт хем гижигени үчин, Онкилер билен билеликте Бейтания гитди.

Инжир агажына гаргыш

¹²Эртеси гүн Бейтаниядан чыканларында, Иса ажыкды. ¹³Узагракда япраклы бир инжир агажына гөзи дүшенде, ондан бир зат тапмазмыкам дийип, агажа тарап гитди. Онуң янына геленде, япраклардан башга хич зат тапмады. Чүнки инжириң вагты дэлди. ¹⁴Иса агажа: «Мундан бейләк хич ким сенден асла иймиш иймесин!» дийди. Шәгиртлери хем муны эшитдилер.

Иса сатыжылары ыбадатханадан ковар

¹⁵Иерусалиме гелдилер. Иса ыбадатхана гирип, ичердәки сатыжылары, алыжылары ковмага дурды. Пул чалышяналарың текжелерини, кепдери сатяналарың отургычларыны дүндерди. ¹⁶Хич кимиң ыбадатхананың ичинден гош

гатнатмагына ругсат этмеди. ¹⁷ Олара сапак берип, шейле дийди: «„Мениң өйүмө бүтин миллетлериң дога өйи дийлер“ дийип язылгы дәлми? Эмма сиз муны гаракчыларың сүренине дөндердиңиз». ¹⁸ Баш руханылар ве канунчылар муны эшидип, Оны хеләк этмегиң күйүне дүшдүлөр. Олар Исадан горкярдылар, чүнки бүтин халк Онун таглыматына тәсин галярды. ¹⁹ Агшам дүшенде, Иса шәхерден чыкып гитди.

Инжир агажындан алынмалы сапак

²⁰ Эртир ир билен гечип баряркалар, инжир агажының көки билен гурандыгыны гөрдүлөр. ²¹ Петрус болуп гечени ятлап: «Мугаллым! Ине, Сениң гарган инжир агажың гурапдыр» дийди. ²² Иса олара шейле жогап берди: «Худая иманыңыз болсун. ²³ Сизе догрусыны айдырын, ким йүрегинде шүбхә ёл бермән, диййәниниң болжакдыгына иман эдип, шу дага: „Гөтерил-де, деңзе зыңыл“ дийсе-де, онун диени болар. ²⁴ Мунун үчин сизе диййәрин: дога билен дилән әхли задыңызы алжагыңыза иман эдиң, ол сизе берлер. ²⁵ Гөкдәки Атаңыз сизиң языкларыңызы багышлар ялы, биринден өйке-кинәңиз бар болса, дога этмәге дуран махалыңыз сиз-де оны багышлан. ²⁶ Сиз багышламасаңыз, Гөкдәки Атаңыз хем сизиң языкларыңызы багышламаз».

Исаның ыгтыяры

²⁷ Олар ене Иерусалиме гелдилер. Иса ыбадатханада гезмеләп йөркә, баш руханылар, канунчылар ве яшулулар янына гелип, ²⁸ Оңа: «Сен хайсы ыгтыяр билен бу затлары эдйәрсин? Я булары этмәге Саңа бу ыгтыяры ким берди?» дийдилер. ²⁹ Иса-да олара шейле дийди: «Мен сизден бир зат соражак. Маңа жогап берин, Мен-де сизе бу затлары хайсы ыгтыяр билен эдйәними айдайын: ³⁰ Яхяның чокундырмасы Гөкденмиди я ынсандан?» ³¹ Олар-да өзара пикир алшып, шейле дийдилер: «Биз: „Гөкден“ дийсек, Ол bize: „Онда нәме үчин оңа иман гетирмединиңиз?“ диер. ³² Эмма ынсандан

дийсек...» Олар халкдан горкярдылар. Чүнки хеммелер Яхяны чын пыгамбер сайярды. ³³Олар Иса жогап берип: «Биз билмейәрис» дийдилер. Иса-да олара: «Менем сизе бу затлары хайсы ыгтыяр билен эдйәними айтмарын» дийди.

12–НЖИ БАП

Үзүмлик ве багбанлар тымсалы

¹Иса олара тымсаллар билен гүррүн бермәге дурды: «Бир адам үзүм агачларыны отурдып, дашына хаят айлая. Үзүми сыкмак үчин бир чукур газяр, бир-де диң салып, үзүмлиги багбанлара экерине берйәр-де, узак ёла гидйәр. ²Мөвсүми геленде, үзүмлигиң мивесинден алып гел дийип, бир хызматкәрини багбанлара иберйәр. ³Эмма олар оны тутуп енжип, бош ковуп гойберйәрлер. ⁴Үзүмлигиң эеси ене башга бир хызматкәрини иберйәр. Олар онуң келлесини ярып, биабрай эдйәрлер. ⁵Ене бирини иберйәр, муны өлдүрйәрлер. Ене көп хызматкәрини иберйәр. Буларың-да кәбирини енжип, кәбирини хем өлдүрйәрлер. ⁶Үзүмлигиң эесиниң ене бир адамы бар экен, ол-да өзүниң сөййән екеже оглы экен. „Оглумы сыларлар“ дийип, иң соңы багбанлара оглуны иберйәр. ⁷Эмма багбанлар бири-бирлерине: „Мирасдар шу, гелиң, шуны өлдүрелиң, мирас бизе галар“ дийишйәрлер. ⁸Оны тутуп өлдүрйәрлер-де, үзүмликден дашарык ташлаярлар. ⁹Инди үзүмлигиң эеси нәме эдер? Ол гелип, бу багбанлары хеләк эдер-де, үзүмлиги башгаларына берер. ¹⁰Сиз бу Язгыны окамадыңызмы? „Уссаларың рет эден дашы, бурчуң башы болды. ¹¹Бу Реббин эдениди, бизиң гөзүмизе бир тәсинлик“». ¹²Оны тутжак болдулар, чүнки бу тымсалы өзлерине какдырып айданыны андылар. Йөне халкдан горкуп, Оны ташлап гитдилер.

Кайсарыңкы кайсара

¹³Исаны гепде тутжак болуп, фарисейлерин, хиродесчилерин бирнәчесини Онуң янына ибердилер. ¹⁴Олар хем гелип, Оңа шейле дийдилер: «Мугаллым! Биз Сениң

догручылдыгыңы, хич киме яранжак болмаяндыгыңы бил-йәрис, чүнки Сен адамларың дережесине бакман, Худайың ёлуны хақыкат йүзүнден өвредйәрсин. Кайсара салгыт төлемек догрумы я дәлми? Төләлими я төлемәлими?» ¹⁵ Иса оларың икийүзлүлигини билип, шейле дийди: «Мени нәме үчин сынаарсыңыз? Маңа бир динар гетириң, гөрейин». ¹⁶ Олар хем гетирдилер. Иса олара: «Бу сурат билен язгы кимиңки?» дийди. Олар-да Оңа: «Кайсарыңкы» дийдилер. ¹⁷ Иса олара: «Кайсарыңкыны кайсара, Худайыңкыны Худая берин» дийди. Олар Оңа аңка-таңка болдулар.

Дирелиш барада сораг

¹⁸ Исаның янына өлүмден дирелме ёкдур диййән саддукейлер гелип, Оңа шейле сораг бердилер: «¹⁹ Мугаллым! Муса бизе, бир адамың доганы зүрятсыз өлүп, ызында аялы галса, доганы онуң аялыны алып, доганына несил етишдирмелидир дийип языпдыр. ²⁰ Еди доган барды. Биринжиси бир аял алды, йөне ызында несил галдырман өлди. ²¹ Икинжиси шол аялы алды, ол хем ызында несил галдырман өлди. Оларың үчүнжиси хем шейле болды. ²² Едиси-де несил галдырмады. Олардан соң аял хем өлди. ²³ Өлүлериң дирелен махалы, олар диреленлеринде, ол хайсысының аялы болар? Чүнки едиси хем оны аял эдинипдилер». ²⁴ Иса олара шейле жогап берди: «Сиз Мукаддес Язгылары ве Худайың гудратыны билмән ялңышмаярсыңызмы? ²⁵ Чүнки өлүмден дирелен махаллары олар өйленмән, әре чыкман, Гөкдәки перишделер ялы боларлар. ²⁶ Өлүлериң дирелишине геленимизде болса, Мусаның китабының янан чалы барадакы бабында сиз Худайың оңа: „Мен Ыбрайымың, Ысхагың, Якубың Худайыдырын“ дийип язаныны окамадыңызмы? ²⁷ Ол өлүлериң дәл, дирилериң Худайыдыр; сиз гаты ялңышярсыңыз».

Иң улы табшырык

²⁸ Голая гелип, оларың чекишмелерини эшиден канунчылардан бири Исаның олара говы жогап беренини гөрүп, Оңдан: «Хайсы табшырык әхли табшырыкларың

биринжисидир?» дийип сорады. ²⁹ Иса шейле жогап берди: «Биринжи табшырык шу: „Динле, эй Ысрайыл! Худайымыз Реб ялңыз Ребдир. ³⁰ Өз Худайың Ребби бүтин йүрегин, бүтин жаның, бүтин дүшүнжөн, бүтин гүйжүн билен сөй!“ ³¹ Икинжиси шу: „Гоңшыңы өзүң ялы сөй!“ Булардан улы табшырык болмаз». ³² Канунчы Оңа шейле дийди: «Эй, ягшы Мугаллым! Сен „Ол бирдир, Ондан башгасы ёкдур“ дийип, догры айтдың. ³³ Оны бүтин йүрек билен, бүтин дүшүнже билен, бүтин гүйч билен сөймеклик, гоңшыңы өзүң ялы сөймеклик якылян совгатларың, кесил-йән гурбанларың хеммесинден артыкдыр». ³⁴ Иса онун пайхаслы жогап беренини гөрүп: «Сен Худайың Патышалыгындан узак дәлсиң» дийди. Шондан соң Ондан бир зат сорамага хич ким йүрек этмеди.

Месих кимиң оглы?

³⁵ Иса ыбадатханада сапак берип отырка, шейле дийди: «Канунчылар нэхили Месих Давудың Оглудыр диййэрлер? ³⁶ Давудың өзи Мукаддес Рухдан ылхам алып, шейле дийипдир: „Реб Мениң Реббиме дийди: Душманларыңы аякларың астында басганчак эдип гойянчам, Мениң сагымда отур“. ³⁷ Давудың өзи Оңа Реб диййэр. Ол нэхили онун оглы боляр?» Улы мәреке Оны хезил эдип диндейэрди.

Иса икийүзли канунчылары язгаряр

³⁸ Иса өвредип диййэрди: «Канунчылардан эгә болун! Олар узын гейимлер гейнип гезмеги, базар еринде салам алмагы, ³⁹ синагогаларда баш күрсүлери, зыяпатларда төри халаяндыр. ⁴⁰ Олар дул хатынларың өйлерини талап, гөз үчин узын-узын догалар окан боляндырлар. Булар хас агыр жеза сезевар боларлар».

Дул хатының лептасы

⁴¹ Иса хазынаның гаршысында хазына пул атян халкы сынлап отырды. Көп бай адамлар кән пул атдылар. ⁴² Бир га-рып дул хатын гелип, хазына ики лепта, ягны бир кодрант

атды. ⁴³ Иса шәгиртлерини янына чагырып, олар шейле дийди: «Сизе догрусыны айдярын, шу гарып дул хатын хазына пул атянларың хеммесинден кән атды. ⁴⁴ Чүнки оларың хеммеси өзлеринден артаны атдылар, йөне бу хатын гарыплығына гарамаздан, бүтин элде барыны, бүтин чөрек пулуны атды».

13—НЖИ БАП

Ахырзаманың аламатлары

¹ Иса ыбадатханадан чыканда, шәгиртлериниң бири Оңа: «Мугаллым! Гөр, не ажап дашлар, не ажап жайлар!» дийди.

² Иса оңа: «Бу улы жайлары гөрийәнми? Бу ерде даш үстүнде даш галмаз, хеммеси даргар» дийди.

³ Ол Зейтун дагында ыбадатхананың гаршысында отырка, Петрус, Якуп, Яхя ве Андреас дагы екеликде Ондан:

⁴ «Бизе айт, бу затлар хачан болар? Буларың әхлисиниң ерине етжек махалы нәме аламат пейда болар?» дийип со-радылар.

⁵ Иса-да олар гүррүң бермәге дурды: «Хабардар болуң, сизи алдаймасынлар! ⁶ Көплер Мениң адым билен гелип: „Мен — Ол“ диер. Олар көп адамы алдарлар. ⁷ Уруш сеслерини, уруш туранлығы барада хабар эшиденезде горкмаң. Булар болмалыдыр, йөне энтек дүнйәниң соңы дәлдир. ⁸ Чүнки миллет-милете, патышалык-патышалыга гаршы чыкар. Айры-айры ерлерде ер титремелер, ачлыклар ве белалар йүзе чыкар. Бу вакалар бургуларың башлангыжыдыр. ⁹ Эмма сиз өзүңизе хабардар болуң! Себәби сизи межлислере табшырарлар, синагогаларда енжерлер. Олар гүвәлик үчин Мен себәпли сизи хөкүмдарларың, патышаларың алнында дурзарлар. ¹⁰ Өнүрти Хош Хабар бүтин миллетлере вагыз әдилмелидир. ¹¹ Сизи суда табшыржак болуп алып баряркалар, нәме дийжегиңизи өңүнден гайгы этмән, шол сагатда сизе нәме берилсе, шоны дийиң. Чүнки геплейән сиз дәл-де, Мукаддес Рухдур. ¹² Доган — доганы, ата — чагасыны өлүме табшырар. Чагалар хем ата-энелерине гаршы болуп, олары өлдүрдерлер.

¹³ Мениң адым үчин хеммелер сизи йигренер, йөне соңуна ченли чыдан халас болар. ¹⁴ Вейранчылык гетирйән, Даниел пыгамбериң айдан йигренжисиниң болмалы дәл еринде дураныны гөрениңизде, (оқыжы дүшүнсин) Яхудадакылар даглара гачсын. ¹⁵ Өйүң үчегиндәки ашак инип, бир зат алмак үчин, ичерик гирмесин. ¹⁶ Экин мейданындакы донуны алмак үчин, ызына өврүлмесин. ¹⁷ Ол гүнлерде гөврели, чага эмдирйән аялларың гүнүне вай! ¹⁸ Сиз бу вака гышда болмасын дийип дога эдиң. ¹⁹ Чүнки ол гүнлерде шейле бир мушакгат болар велин, бейле мушакгат Худайың бар эден ярадылышының башындан тә шу вагта ченли не боландыр, не-де болар. ²⁰ Реб ол гүнлери гысгалтмадык болсады, онда хич ким халас болмазды. Эмма Ол сайлан сайлантгыларының хатырасына ол гүнлери гысгалтды. ²¹ Шонда бири сизе: „Ине, Месих шу ерде“ я „Ине, ол ерде“ дийсе, ынанмаң. ²² Чүнки ялан месихлер, ялан пыгамберлер дөрәп, мүмкин болдугыча сайлананлары-да аздыржак болуп, аламатлар, мугжызалар гөркезер. ²³ Эгә болуң. Мен хемме зады сизе өңүнден айтдым».

Месихиң гелиши

«²⁴ Шол гүнлерде ол мушакгатдан соң, Гүн гаралар, Айышыгыны бермез. ²⁵ Йылдызлар Гөкден гачар, Гөкдәки гүйчлер титрешер. ²⁶ Шонда Ынсан Оглуның булутлар ичинде улы гудрат хем шөхрат билен гелйәнини гөрерлер. ²⁷ Шонда Ол перишделерини ёллап, Өз сайланларыны дөрт тарапдан Ериң ужундан тә Гөгүң ужуна ченли йыгнар».

Инжир агажындан алынмалы сапак

«²⁸ Инжир агажындан сапак алың: онуң шахалары юмшап, япрак чыкаран махалы томсуң голайдыгыны билийәрсиниз. ²⁹ Шонуң ялы-да, бу затларың боляныны гөрениңизде, Ынсан Оглуның голайдыгыны, гапының агзындадыгыны билиң. ³⁰ Сизе догрусыны айдярын, бүтин

бу затлар болянча, бу несил дүнийәден өтмез. ³¹ Гөк хем ер өтер, йөне Мениң сөзлерим өтмез».

Билинмейән гүн ве сагат

«³² Эмма ол гүни хем ол сагады хич ким билйән дәлдир, не Гөкдәки перишделер, не-де Огул, диңе Ата билйәндир. ³³ Эгә, оя болуң, дога эдиң! Чүнки сиз ол вагтың хачандыгыны билмейәрсиниз. ³⁴ Бу узак ёла чыкан адам киминдир. Ол өйүнден айрылып барярка, хызматкәрлерине ыгтыяр, хер хайсына-да өз ишини берип, гапының гаравулына-да оя болмагы табшырядыр. ³⁵ Шейлеликте, оя болуң, чүнки сиз өй эсиниң агшаммы, яры гижеми, хораз гыгырандамы, эртир ирденми — хачан гелжегини билмейәрсиниз. ³⁶ Ол бирден гелип-де, укуда үстүңизи басаймасын. ³⁷ Сизе айдянларымы хеммелере айдярын: оя болуң!»

14—НЖИ БАП

Исаның өлүми якынлашяр

¹ Песаха — Петир байрамына ики гүн галыпды. Баш руханылар, канунчылар Исаны хиле билен тутуп өлдүрмегин ёлуны агтарярдылар. ² Йөне велин бири-бирлерине: «Байрам гүнлеринде дәл, халк галмагал турзаймасын» дийиш-йәрдилер. ³ Иса Бейтанияда хейвере кеселли Симуның өйүнде сачак башында отырка, бир аял ичи гымматбаха сап-арасса нард яглы ак мермер гап билен гелип, габы дөвди-де, ягы Онуң депесинден гуйды. ⁴ Кәбирлери гахарланып, бири-бирлерине: «Нәме үчин бу яг бейле исрип эдилди? ⁵ Бу ягы үч йүз динардан ёкара сатып, гарыплара-да пайлап боларды» дийшип, аяла игендилер. ⁶ Эмма Иса шейле дийди: «Она дегмән, нәме үчин оны ынжыдырсыңыз? Ол Маңа ягшылык этди. ⁷ Чүнки гарыплар хемише сизиң яныңызда, оlara халан махалыңыз ягшылык эдип билйәрсиниз, йөне Мен хемише яныңызда болма-рын. ⁸ Ол әлде барыны этди, жайланмагыма тайярлык хөкмүнде беденими өңүнден яглады. ⁹ Сизе догрусыны

айдырын, Хош Хабар бүтин дүниәнің ниресинде вагыз эдилсе, бу аялың эдени-де оны ятламак үчин айдылар». ¹⁰ Онсоң Онкилериң бири болан Иуда Искарriot Иса дөнүк-лик этмек үчин, баш руханыларың янына барды. ¹¹ Олар хем муны эшидип бегенишдилер, оңа пул бермәге сөз бердилер. Ол-да Исаны олара табшырмак үчин аматлы пурсат пейләп гезди.

Песах нахары

¹² Песах гурбанының кесилиән вагты болан Петир байрамының илкинжи гүни шәгиртлери Иса: «Песах гурбанлыгыны иймегиң үчин, нирә барып тайярлык гөрмегимизи ислейәрсин?» дийдилер. ¹³ Иса шәгиртлериниң икисини ёллап, олара шейле дийди: «Шәхере барың, күйзе билен сув алып барян бир адама саташарсыңыз, шонун ызына дүшүп гидиң. ¹⁴ Ол барып нирә гирсе, шол өйүң эсине: „Мугаллым: ‘Шәгиртлерим билен Песах байрамыны гечирер ялы, Мениң мыхман отагым ниреде?’ дийип сораяр“ дийиң. ¹⁵ Ол хем ёкаркы мертебеде дүшек дүшелги, тайяр гиң бир отагы гөркезер, шол ерде bize тайярлык гөрүң». ¹⁶ Шәгиртлер ёла дүшүп, шәхере гелдилер, әхли зады Исаның өзлерине айдышы ялы, тапып, Песахы тайярладылар.

¹⁷ Агшам дүшенде, Иса Онкилер билен билеликде гелди. ¹⁸ Сачак башында нахар ийип отыркалар, Иса: «Сизе догрусыны айдырын: сизиң бириңиз — Мениң билен нахар ийип отуран бири Маңа хайынлык эдер» дийди. ¹⁹ Олар хем тукатланып, ызлы-ызына Оңа: «Менми?» диймәге башладылар. ²⁰ Иса олара шейле дийди: «Онкилерден бири — Мениң билен табага чөрек батырып отураның бири. ²¹ Чүнки Ынсан Оглы Өзи хакда язылышы ялы баряр, йөне Ынсан Оглуна хайынлык эдениң гүнүне вай! Ол адам энеден догулмадык болса, онун үчин хас оңат боларды».

²² Нахар ийип отыркалар, Иса чөрек алып, шүкүр этди-де, оны дөвүп шәгиртлере берди ве: «Алың, бу Мениң беденимдир» дийди. ²³ Онсоң бир кәсе алып, шүкүр

эденинден соң, олар берди, хеммеси ондан ичдилер. ²⁴ Соңра Иса олар шейле дийди: «Бу Мениң ганым, Тәзе әхтиң көп адамлар үчин дөкүлен ганыдыр. ²⁵ Сизе догрусыны айдярын, Худайың Патышалыгында тәзесини ичжек гүнүме денеч, үзүм ширесини гайтадан ичмерин». ²⁶ Олар бир өвгүли айдым айдып боланларындан соң, Зейтун дагына чыкдылар.

Петрусың Исаны инкәр этжсекдиги өңүнден айдылар

²⁷ Иса олар шейле дийди: «Сизинг хеммәңиз Менден йүз дөндерерсиниз, чүнки: „Чопаны уарын, гоюнлар дагар“ дийип язылгыдыр. ²⁸ Эмма Мен өлүмден диреленимден соң, сизден өң Желилә барарын». ²⁹ Петрус Оңа: «Хеммелер Сенден йүз дөндерсе-де, мен дөндермерин» дийди. ³⁰ Иса-да оңа: «Саңа догрусыны айдярын: шу гүн, шу гиже хораз ики гезек гыгырмазындан өң, сен Мени үч гезек инкәр эдерсин» дийди. ³¹ Эмма Петрус жаныгып: «Мен Сениң билен өлмели болсам-да, Сени асла инкәр этмерин» дийди. Хеммеси-де шейле дийдилер.

Иса Гетсеманиде дога эдйәр

³² Олар Гетсемани диен бир ере гелдилер. Иса шәгиртлерине: «Мен дога эдип болянчам, сиз шу ерде отурың» дийди. ³³ Петрусы, Якубы ве Яхяны Өзи билен әкитди, улы галагоплуга дүшүп, гайгыланмага башлады. ³⁴ Олара: «Мениң жаным өлер ялы тукат, сиз шу ерде галың-да, оя болуң» дийди. ³⁵ Иса бираз өңе гидип, ере йыкылып: «Мүмкин болса, шу сагат Менден гечсин» дийип дога этди. ³⁶ Ол: «Абба, Ата, Сениң үчин хемме зат мүмкин. Бу кәсәни Менден гечир, йөне Мениң ислегим дәл, Сениң ислегин болсун» дийди. ³⁷ Гайдып гелсе, шәгиртлери уклап ятан экен. Петруса шейле дийди: «Уклап ятырсыңмы? Бир сагат-да оя болуп билмедиңми? ³⁸ Сынага дүшмез ялы, оя болуң, дога эдиң. Рух ислегли, йөне беден әжиздир». ³⁹ Иса ене гидип, шол өңки сөзлери айдып дога этди. ⁴⁰ Ене геленде,

шәгиртлери уклап ятан экен, чүнки оларың гөзлери гаты юмлуп гелийәрди. Оңа нәме дийжеклерини билмедилер. ⁴¹Үчүнжи гезек гелип, оларә шейле дийди: «Сиз әнтәк-де уклап ятырсыңызмы? Дынжыңызы алярсыңызмы? Бу етерлик, сагат гелди, Ынсан Оглы гүнәкәрлеринң элине берилйәр. ⁴²Туруң, гиделиң, ине, Маңа хайынлык әден голайлады».

Иса тутуляр

⁴³Әдил шол пурсатда, Иса әнтәк гепләп дурка, Онкилеринң бири болан Иуда ве онуң билен билеликде баш руханылардан, канунчылар ве яшулулар тарапындан гылычлы, таяклы бир мәреке гелди. ⁴⁴Оңа хайынлык әден Иуда оларә: «Мен кими өпсем, Шолдур. Оны тутуң-да, сересап алып гидиң» дийип геплешипди. ⁴⁵Ол гелип, деррев Исаның янына барды-да: «Мугаллым» дийип, Оны өпди. ⁴⁶Олар хем әл уруп, Оны тутдулар. ⁴⁷Янында дуранларың бири гылыжыны сырды, баш руханының хызмәткәрини уруп, онуң гулагыны кесди. ⁴⁸Иса оларә шейле дийди: «Бир талаңчының гаршысына чыкян ялы, Мени тутмак үчин гылыч хем таяк билен гелдиңизми? ⁴⁹Хер гүн ыбадатханада, сиз билен биле болуп сапак беренимде, Мени тутмандыңыз. Йөне, гой, Мукаддес Язгылар бержай болсун». ⁵⁰Шәгиртлериниң бары Оны ташлап, гачып гитдилер. ⁵¹Ялаңач беденини диңе бир кендир мата билен бүрән бир яш йигит Онуң ызына дүшди, оны хем тутдулар. ⁵²Эмма ол кендир матаны ташлап, ялаңач халда олардан гачып гитди.

Иса межлисиң өңүнде

⁵³Исаны баш руханының янына гетирдилер. Хемме баш руханылар, яшулулар ве канунчылар йыгнаныпдылар. ⁵⁴Петрус баш руханының ховлусына ченли гара гөрнүмден Исаның ызына дүшүп гитди, барып хем хызмәткәрлер билен биле ода чоюнып отурды. ⁵⁵Баш руханылар ве бүтин межлис Иса өлүм жезасыны бермек үчин, Оңа гаршы гүвәлер агтардылар, йөне тапып билмедилер.

⁵⁶ Көплер Оңа гаршы ялан гүвәлик берселер-де, оларын гүвәликлери бир чыкмады. ⁵⁷ Кәбирлери туруп, Оңа гаршы ялан гүвәлик берип, шейле дийдилер: ⁵⁸ «Биз Оңун: „Мен эл билен салнан шу ыбадатхананы йыкып, үч гүнүн ичинде, эл билен салынмадык башга бир ыбадатхана саларын“ диенини эшитдик». ⁵⁹ Барыбир, оларын гүвәликлери бир чыкмады. ⁶⁰ Баш руханы межлисин ортасында ёкарык галып, Иса сораг берип, шейле дийди: «Сен асла жогап бержек дәлми? Бу адамларын Саңа гаршы берйән гүвәлиги нәме?» ⁶¹ Ол дымды, хич бир жогап бермеди. Баш руханы ене Оңдан: «Мүбәрек Худайын Оглы Месих Сенми?» дийип сорады. ⁶² Иса: «Мендирин, сиз Ынсан Оглунын гудратлы Худайын сагында отураныны, Гөгүн булутлары билен гелйәнини гөрерсиниз!» дийди. ⁶³ Баш руханы шонда өз эгин-эшигини йыртып: «Бизе башга гүвә нәмә герек? ⁶⁴ Оңун Худая дил етиренини өзүңиз эшитдиниз. Нәме диййәрсиниз?» дийди. Оларын хеммеси хөкүм эдип, Оны өлүме лайык билдилер. ⁶⁵ Кәбирлери хем Оңун үстүне түйкүрип башладылар, йүзүни өртүп, Оны юмруклап: «Велилик эт!» дийишйәрдилер. Хызматкәрлер-де Оңа шапбат уряддылар.

Петрус Исаны инкәр эдйәр

⁶⁶ Петрус ховлуда ашакда дурка, баш руханынын кенизлеринден бири гелди. ⁶⁷ Чоюнып отуран Петрусы гөрөнде, оңа середип: «Сен-де шо-о-л Насырадан дөрән Иса билен биледиң» дийди. ⁶⁸ Эмма ол муны инкәр эдип: «Мен сениң нәме диййәнини не билйәрин, не-де оңа дүшүнйәрин» дийип, дашарык, ховлынын өң тарапына гитди. Шол вагт хем хораз гыгырды. ⁶⁹ Оны гөрөн кениз ол ерде дуранлара ене-де: «Бу шолардан» дийип башлады. ⁷⁰ Эмма ол муны ене-де инкәр этди. Аз салымдан соң, ол ерде дуранлар Петруса ене-де: «Догрудан-да, сен хем шолардан, чүнки сен желилели, геплейшинден билдирип дур» дийдилер. ⁷¹ Эмма ол: «Мен сизин айдян бу Адамыңызы танамаярын»

дийип, ант ичип, авы яламага дурды. ⁷² Эдил шол вагт хораз икинжи гезек гыгырды. Петрус Исаның өзүне: «Хораз ики гезек гыгырмазындан өң, сен Мени үч гезек инкәр эдерсиң» диен сөзүни ятлады-да, мөнңүрип аглады.

15–НЖИ БАП

Иса Пилатусың өңүнде

¹ Эртир ирден баш руханылар, яшулулар, канунчылар ве бүтин межлис маслахат гечирип, Исаны даңып, Пилатуса элтип табшырдылар. ² Пилатус Ондан: «Сен ехудыларың патышасымы?» дийип сорады. Ол жогап берди: «Сениң айдышың ялыдыр» дийип жогап берди. ³ Баш руханылар Оны көп затларда айыпладылар. ⁴ Пилатус ене-де Оңа: «Сен хич хили жогап бержек дәлми? Гөр, нәче затларда Сени айыплайлар» дийди. ⁵ Эмма Иса башга хич хили жогап бермеди. Пилатус гең галды.

Иса өлүме хөкүм эдилйәр

⁶ Пилатус хер Песах байрамында халкың дилән туссагыны бошадарды. ⁷ Питнеде адам өлдүрен гозгалаңчылар билен биле туссага салнан Бараббас атлы бири барды. ⁸ Халк Пилатусдан хемишеки эдйән задыны өзлери үчин ерине етирмегини гыгырышып* хайыш этди. ⁹ Пилатус болса олара: «Ехудыларың патышасыны бошатмагымы ислейәрсинизми?» дийди. ¹⁰ Чүнки ол баш руханыларың Оны гөрипликден табшырандыкларыны билйәрди. ¹¹ Эмма Мунуң ерине Бараббасы бошатмагыны талап эдин дийип, баш руханылар халкы дүртгүледилер. ¹² Пилатус ене олара: «Онда, мен сизин ехудыларың патышасы диййән Адамыңызы нәме эдейин?» дийди. ¹³ Олар болса: «Оны хача чүйле!» дийип, ене гыгырышдылар. ¹⁴ Пилатус олара: «Ол нәме яман иш этди?» дийди. Эмма Олар: «Оны хача

* 15:8 *Гыгырмак* — иң гадымы голязмаларда: «чыкмак».

чүйле!» дийип, хас бетер гыгырышдылар. ¹⁵ Шонда Пилатус халкы канагатландырма карарына гелип, Бараббасы бошатды, Исаны болса гамчыладып, хача чүйлемәге берди.

Эсгерлериң Исаны масгаралайшы

¹⁶ Эсгерлер Оны Преториум диен хөкүмет көшгүне элтип, бүтин гошун бөлүмлерини чагырдылар. ¹⁷ Онун эгнине гырмызы дон, башына хем тикенден тәч гейдирдилер. ¹⁸ «Салам, эй, ехудыларың патышасы» дийип, Оңа салам берен болдулар. ¹⁹ Башына таяк билен урдулар, үстүнө түйкүрдилер, өнүнде дыза чөкүп, Оңа сежде эден болдулар. ²⁰ Оны масгараланларындан соң, гырмызы доны эгнинден чыкардылар-да, Өз эгин-эшигини гейдирип, хача чүйлемәге әкитдилер.

Иса хача чүйленйәр

²¹ Игендер билен Руфусың какасы киренели Симун мейдандан гелшине, шол ерден гечип барялды. Оны Исаның хачыны гөтермәге межбур этдилер. ²² Исаны Голгата, ягны «Келлечанак» диен ере элтдилер. ²³ Оңа мүр гатылан шерап бердилер, йөне Ол алмады. ²⁴ Оны хача чүйледилер, ким нәме аларка дийип биже атышып, Онун эгин-эшигини өзара пайлашдылар. ²⁵ Оны хача чүйләнлеринде гүнортан болмага үч сагат вагт галыпды. ²⁶ Депесиндәки этмиш язгысында болса: «ЕХУДЫЛАРЫҢ ПАТЫШАСЫ» дийип язылгыды. ²⁷ Иса билен биле ики гаракчыны хача чүйледилер, оларың бири Онун саг тарапында, бири-де чеп тарапындады. ²⁸ Шейлелик билен, «ол шер иш әдйәнлерден сайылды» диен Язгы бержай болды. ²⁹ Гечип барянлар башларыны яйкап, Оңа сөгүп: «Пәхей-де велин, ыбадатхананы йыкып-да, үч гүнде салжак Сен, ³⁰ хачдан ашак ин-де, Өзүңи халас эт!» дийишйәрдилер. ³¹ Шонун ялы, баш руханылар билен канунчылар-да Исаны масгаралап, бири-бирлерине: «Өзгелери халас этди, йөне Өзүңи халас әдип билмейәр. ³² Биз гөрүп иман эдер ялы, Ысрайылың

Патышасы Месих хэзир хачдан ашак инсин» дийишйёрдилер. Онуң билен биле хача чүйлененлер-де Оңа сөгйёрдилер.

Исаның өлүми

³³ Гүнортан бүтин юрда гараңкы дүшүп, үч сагатлап довам этди. ³⁴ Өйлөн сагат үчде Иса гаты сес билен гыгырып: «Элохи, Элохи! Лама сабактани?» ягны: «Худайым, Худайым! Нөмө үчин Мени терк этдиң?» дийди. ³⁵ Ол ерде дуранларың кәбири муны эшиденлеринде: «Ине, Ыласы чагыряр» дийишдилер. ³⁶ Бири ылгап, бир губканы сиркеден долдуруп, гамшың башына дакды-да, ичиржек болуп, Иса узадып: «Дуруң гөрелиң, Ылас Оны ашак индермөге гелермикә?» дийди. ³⁷ Эмма Иса гаты гыгырып жан берди. ³⁸ Ыбадатхананың тутусы ёкардан ашаклыгына йыртылып, икә бөлүнди. ³⁹ Исаның гаршысында дуран йүзбашы Онуң шейле гыгырып жан беренини гөрөнде: «Бу Адам, догрудан хем, Худайың Оглы экен» дийди. ⁴⁰ Ол ерде узакдан середишип дуран аяллар хем барды. Хем мағдалалы Меръем хем-де кичи Якупдыр Иосесиң эжеси Меръем ве Саломе оларың арасындады. ⁴¹ Булар Иса Желиледекә ызына дүшүп, Оңа хызмат эдйёрдилер. Ол ерде Онуң билен биле Иерусалиме гелен башга көп аяллар хем барды.

Исаның жайланышы

⁴² Агшам дүшенде, Тайярлык гүни, ягны Сабатдан бир гүн өң боланы үчин, ⁴³ Межлисиң сыланян агзасы, Худайың Патышалыгына гарашып йөрөн ариматиялы Юсуп Пилатусың янына бармага батырлык эдип, ондан Исаның жеседини диледи. ⁴⁴ Пилатус Онуң эййәм өленине гең галды, йүзбашыны чагырып: «Өленине көп вагт болдумы?» дийип сорады. ⁴⁵ Муны йүзбашыдан биленсоң, жеседи Юсуба берди. ⁴⁶ Ол хем кепен мата сатын алды, жеседи ашак индерип, кепене долады-да, гаяда оюлан бир мазарда

жайлап, мазарың агзына хем бир даш тогалады. ⁴⁷ Магдалалы Меръем билен Иосесиң эжеси Меръем Онун ниреде жайлананыны гөрдүлөр.

16—НЖЫ БАП

Исаның дирелиши

¹ Сабат гүни геченден соң, магдалалы Меръем, Якубың эжеси Меръем ве Саломе дагылар гидип, Исаның мейидини ягламак үчин, якымлы ыслы яглар сатын алдылар.

² Хепдәниң илкинжи гүни даң билен, Гүн доганда, мазарың башына гелдилер. ³ Олар бири-бирлерине: «Дашы мазарың агзындан бизе ким айрып береркә?» дийишйөрдилер. ⁴ Габакларыны галдыранларында, дашың бир чете тогаланандыгыны гөрдүлөр. Даш гаты улуды. ⁵ Мазара гиренлеринде болса, саг тарапта ак дон гейнип отуран бир яш йигиди гөрүп геңиргенишдилер. ⁶ Ол оlara шейле дийди: «Геңиргенишмәң! Сиз хача чүйленен насыралы Исаны гөзлейәрсиниз. Ол дирелди. Ол бу ерде дәл. Ине, Онун жайланан ери. ⁷ Йөне барың-да, Онун шәгиртлерине, Петруса: „Ол сизден өң Желилә баряр, Өзүниң сизе айдышы ялы, Оны шол ерде гөрерсиниз“ дийиң».

⁸ Олар мазардан чыкып гачдылар. Оlara сандырама хем алжыраңчылык аралашыпды, хич киме-де хич зат айтмадылар, чүнки горкярдылар.

Иса шәгиртлерине гөрүнйәр

⁹ Иса хепдәниң илкинжи гүни ир билен дирелип, илки магдалалы Меръеме гөрүнди. Иса онун ичинден еди жыны ковуп чыкарыпды. ¹⁰ Ол хем муны Иса билен биле боланлара хабар берди. Олар яс тутуп, аглашып отырдылар. ¹¹ Исаның диридигини, Меръеме гөрнөндигини эшиденлеринде, Олар ынанмадылар. ¹² Шондан соң Иса оларың икиси оба барярка, башга кешпде гөрүнди. ¹³ Олар-да ызларына өврүлип, бейлекилере хабар бердилер, йөне буlara-да ынанмадылар. ¹⁴ Сонра Иса сачак башында отуран Онбирлерин

өзлерине гөрнүп, имансыздыклары, йүреклеринин гатыдыгы үчин олары язгарды. Чүнки олар Онун дирелендигини гөрөнлере ынанмандылар.

Иса шәгиртлерини бүтин дүнийә иберйәр

¹⁵ Олара шейле дийди: «Бүтин дүнийә айланың-да, Хош Хабары хемме адамлара вагыз эдиң. ¹⁶ Ким иман эдип чокундырылса, халас болар, йөне иман этмедиге хөкүм эдилер. ¹⁷ Шу алапатлар иман эдйәнлерин хемрасы болар: Мениң адым билен жынлары ковуп чыкарарлар, тәзе диллерде гепләрлер. ¹⁸ Йыланлары тутарлар, өлдүрйән зәхер ичселер-де, олара зыян етмез. Сыркавларын үстүне эллерини гоярлар, олар хем сагалар». ¹⁹ Реб олара гүррүң беренинден соң, Гөге алынды ве Худайың сагында отурды. ²⁰ Олар-да чыкып, хемме ерде вагыз эдйәрдилер, Реб хем олар билен ишләп, олара хемралык эдйән алапатлар аркалы Өз сөзүни тассыкляярды. Омын.